

مشروح مذاکرات شورای نگهبان

عنوان

جلسه مورخ ۱۳۹۵/۱۲/۱۷ شورای نگهبان

شماره مسلسل: ۱۳۹۸۰۰۱۱

تاریخ: ۱۳۹۸/۰۶/۰۷

پژوهشکده شورای نگهبان

شناسنامه

عنوان:

مشروح مذاکرات شورای نگهبان
جلسه مورخ ۱۳۹۵/۱۲/۱۷ / شورای نگهبان

ویراستار و مستندساز:

علی تقی نژاد

بازبین:

حسین امینی یزوه

ناظر علمی:

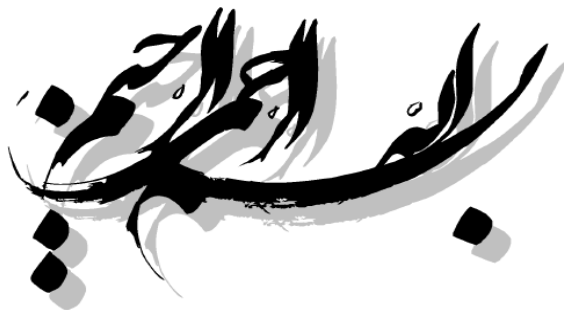
کاظم کوهی اصفهانی

گروه تدوین نظرات و مبانی آراء شورای نگهبان

شماره مسلسل: ۱۳۹۸۰۰۱۱

تاریخ انتشار: ۱۳۹۸/۰۶/۰۷

پژوهشکده شورای نگهبان

جلسه مورخ ۱۳۹۵/۱۲/۱۷ شورای نگهبان

فهرست مطالب

۲	مقدمه
۳	لایحه برنامه پنج ساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران (۱۴۰۰-۱۳۹۶) (اعاده شده از شورای نگهبان).....
۴۲	لایحه بودجه سال ۱۳۹۶ کل کشور

مقدمه

بر اساس اصل (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، کلیه مصوبات مجلس شورای اسلامی از نظر انطباق با موازین اسلام و قانون اساسی به وسیله شورای نگهبان مورد بررسی قرار می‌گیرد و در صورت مغایرت برای تجدیدنظر به مجلس بازگردانده می‌شود. همچنین به موجب اصل (۸۵) قانون اساسی، مجلس شورای اسلامی می‌تواند تصویب اساسنامه‌ی سازمان‌ها، شرکت‌ها و مؤسسات دولتی یا وابسته به دولت را به کمیسیون‌های ذی‌ربط مجلس یا هیئت وزیران واگذار کند که در این صورت، این اساسنامه‌ها نیز باید به لحاظ عدم مغایرت با شرع و قانون اساسی به تأیید شورای نگهبان برسند. علاوه بر این، به موجب اصل (۴) قانون اساسی، کلیه قوانین و مقررات مدنی، جزایی، مالی، اقتصادی، اداری، فرهنگی، نظامی، سیاسی و غیر اینها باید بر اساس موازین اسلامی باشد. این اصل بر اطلاق یا عموم همه اصول قانون اساسی و قوانین و مقررات دیگر حاکم است و تشخیص این امر بر عهده فقهای شورای نگهبان است. تفسیر قانون اساسی نیز به موجب اصل (۹۸) قانون اساسی، بر عهده شورای نگهبان قرار گرفته است.

در راستای اجرای این اصول، کلیه مصوبات مجلس، اساسنامه‌ی سازمان‌ها و مؤسسات دولتی یا وابسته به دولت و استفساریه‌های مربوط به اصول قانون اساسی در جلسات شورای نگهبان مورد بررسی فقهی و حقوقی قرار گرفته و سرانجام در قالب نظریه شورای نگهبان به مراجع مربوطه اعلام می‌شود. بدین‌سان، مشروح مذاکرات جلسات شورای نگهبان به جهت محتوای علمی قابل استفاده‌ی آن برای آحاد علاقه‌مندان به این مباحث، به ویژه پژوهشگران و صاحب‌نظران حوزوی و دانشگاهی از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است.

با عنایت به تأکیدات رهبر معظم انقلاب اسلامی مبنی بر ضرورت انتشار مشروح مذاکرات شورای نگهبان، گروه تدوین نظرات و مبانی آرای شورای نگهبان، به‌عنوان یکی از شرح وظایف خویش در پژوهشکده شورای نگهبان، آماده‌سازی متون مذاکرات جلسات شورای نگهبان برای انتشار عمومی را در دستور کار دارد. این مهم، در چند مرحله به شرح زیر انجام می‌پذیرد: پس از پیاده‌سازی فایل‌های صوتی جلسات شورای نگهبان، این متون در اختیار کارشناسان گروه قرار می‌گیرد تا از لحاظ فنی و ادبی ویرایش شده و در صورت لزوم، اظهارات اعضای شورا مستندسازی شود. سپس متون ویرایش و مستندسازی شده از لحاظ صحت، اتقان و انطباق با محتوای متون اولیه و همچنین از جهت ویرایشی، مورد بازبینی قرار می‌گیرد. در نهایت، متون بازبینی شده بار دیگر از جهات مذکور توسط ناظران علمی پروژه، به طور دقیق، از جهت شکلی و محتوایی بررسی می‌شود و سپس منتشر می‌گردد.

پژوهشکده شورای نگهبان امیدوار است با تولید و عرضه‌ی این مجموعه، علاوه بر حرکت در جهت تحقق بخشی از منویات مقام معظم رهبری، خواسته‌ی جامعه‌ی علمی کشور و همچنین مراکز سیاست‌گذاری، تقنینی و اجرایی کشور را پاسخ گفته باشد. مسلماً انتشار و عرضه‌ی چنین آثاری می‌تواند ثمره‌ی بیش از سی سال مجاهدت و تلاش شورای نگهبان در پاسداری از شرع و قانون اساسی را در اختیار کلیه علاقه‌مندان، به ویژه محافل علمی و پژوهشی، اعم از دانشگاهی و حوزوی قرار دهد و به غنی‌تر شدن هر چه بیشتر مباحث فقهی و حقوقی در کشور کمک کند.

لایحه برنامه پنج ساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران (۱۴۰۰-۱۳۹۶) (اعاده شده از شورای نگهبان)

منشی جلسه - «لایحه برنامه پنج ساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران (۱۴۰۰-۱۳۹۶) (اعاده شده از شورای نگهبان)»^(۱) اولین ایرادی که [در نظر شماره ۹۵/۱۰۰/۵۵۷۴ مورخ ۱۳۹۵/۱۲/۷] گرفته بودیم، این است: «۱- در بند (۱) ماده (۴)^(۲) و سایر موارد مشابه در این مصوبه، با عنایت به اینکه

۱. لایحه احکام مورد نیاز اجرای برنامه ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران (۱۳۹۹-۱۳۹۵) در تاریخ ۱۳۹۴/۱۰/۲۳ به تصویب هیئت وزیران رسید. این لایحه پس از ارسال به مجلس شورای اسلامی، با تغییر عنوان آن به لایحه برنامه ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران (۱۴۰۰-۱۳۹۶)، نهایتاً در تاریخ ۱۳۹۵/۱۰/۲۶، با اصلاحاتی به تصویب نمایندگان رسید. این مصوبه در مجموع چهار مرحله بین مجلس شورای اسلامی و شورای نگهبان رفت و برگشت داشته است. این مصوبه، مطابق با روند قانونی پیش‌بینی شده در اصل (۹۴) قانون اساسی، طی نامه‌ی شماره ۱۰۴/۸۵۷۵۱ مورخ ۱۳۹۵/۱۰/۲۹ به شورای نگهبان ارسال شد. شورای نگهبان این مصوبه را در مرحله‌ی اول رسیدگی در جلسات مورخ ۱۳۹۵/۱۰/۲۹ (صبح و عصر)، ۱۳۹۵/۱۰/۳۰، ۱۳۹۵/۱۱/۲، ۱۳۹۵/۱۱/۶ (صبح و عصر و شب)، ۱۳۹۵/۱۱/۷، ۱۳۹۵/۱۱/۱۲ (صبح و عصر)، ۱۳۹۵/۱۱/۱۳ (صبح و عصر) و ۱۳۹۵/۱۱/۱۷ (صبح و عصر)، در مرحله‌ی دوم در جلسه‌ی مورخ ۱۳۹۵/۱۲/۴ (صبح و عصر)، در مرحله‌ی سوم در جلسه‌ی مورخ ۱۳۹۵/۱۲/۱۱ و در مرحله‌ی چهارم در جلسه‌ی مورخ ۱۳۹۵/۱۲/۱۷ بررسی کرد. به غیر از نظر مرحله‌ی سوم شورای نگهبان که مربوط به تصویب بند (۴) ماده (۳۳) لایحه برنامه پنج ساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران (۱۴۰۰-۱۳۹۶) بود و شورای نگهبان در نامه‌ی شماره ۹۵/۱۰۰/۵۷۲۷ مورخ ۱۳۹۵/۱۲/۱۱ آن را مغایر موازین شرع و قانون اساسی ندانست، در سایر موارد، شورای نگهبان نظر خود مبنی بر مغایرت برخی از مواد این مصوبه با موازین شرع و قانون اساسی را به ترتیب، طی نامه‌های شماره ۹۵/۱۰۰/۵۰۳۲ مورخ ۱۳۹۵/۱۱/۱۹، ۹۵/۱۰۰/۵۵۷۴ مورخ ۱۳۹۵/۱۲/۷، ۹۵/۱۰۰/۵۶۹۸ مورخ ۱۳۹۵/۱۲/۱۸ به مجلس شورای اسلامی اعلام کرد. در نهایت، با اصرار مجلس شورای اسلامی بر مصوبه‌ی خود، این مصوبه بر اساس اصل (۱۱۲) قانون اساسی به مجمع تشخیص مصلحت نظام ارسال شد. بررسی این مصوبه در تاریخ ۱۳۹۵/۱۲/۲۱ در دستور بررسی مجمع تشخیص مصلحت نظام قرار گرفت و در ماده (۱۶)، نظر مجلس و در ماده (۳۸) و بند (۲) ماده (۱۴۲) نظر شورای نگهبان، موافق با مصلحت نظام تشخیص داده شد. همچنین، بند (۱) ماده (۴) این مصوبه از سوی خود مجمع اصلاح شد.

۲. اصلاحیه‌ی بند (۱) ماده (۴) لایحه برنامه پنج ساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران (۱۳۹۹-۱۳۹۵)، مصوب ۱۳۹۵/۱۱/۲۶ مجلس شورای اسلامی: «مجلس بر

اصلاحی به عمل نیامده است، ایراد سابق این شورا^(۱) کماکان به قوت خود باقی است. (اطلاق تأمین مالی خارجی (فاینانس) نسبت به مواردی که مستلزم ربا است).^(۲) الآن مجلس دوباره گفته است: «بر مصوبه قبلی خود در بند (۱) ماده (۴) اصرار ورزید.»

آقای کدخدائی - حالا با توجه به اصرار مجلس و عدم اصلاح این بند، ایراد همچنان باقی است.

آقای اسماعیلی - تأیید این در صلاحیت مجمع تشخیص مصلحت نظام است دیگر. باید به مجمع فرستاده شود تا در آنجا بررسی بشود.

آقای کدخدائی - بله، در صلاحیت مجمع است. خیلی خوب.

آقای مدرسی یزدی - ولی این را هم واقعاً می‌توانستند اصلاح کنند و این کار را بر اساس یک وجه شرعی انجام بدهند.

آقای کدخدائی - یعنی اگر چیزی در اینجا قید بکنند، الآن هم می‌توانند این را اصلاح کنند؟ اگر این طور می‌فرمایید و آقایان فقها هم قبول بکنند، این را بنویسیم.

آقای مدرسی یزدی - بله، واقعاً در وجه شرعی این بند، حالا یا می‌توان طبق همان

→

مصوبه قبلی خود در بند (۱) ماده (۴)* اصرار ورزید.»

*بند (۱) ماده (۴) لایحه برنامه پنج‌ساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران (۱۳۹۵-۱۳۹۹)، مصوب ۱۳۹۵/۱۰/۲۶ مجلس شورای اسلامی: «ماده ۴- جهت تأمین حداقل دو و هشت دهم (۲/۸) واحد درصد از رشد هشت درصد (۸/۸) اقتصاد از محل ارتقای بهره‌وری کل عوامل تولید و همچنین رشد سرمایه‌گذاری به میزان متوسط سالانه بیست و یک و چهاردهم درصد (۲۱/۴) در طول سال‌های اجرایی برنامه، کلیه دستگاه‌های اجرایی با هماهنگی با دولت، اقدامات زیر را به عمل آورند. مسئولیت اجرا بر عهده دولت می‌باشد:

۱- جهت‌گیری‌ها و سیاست‌های لازم برای تجهیز منابع مالی مورد نیاز سرمایه‌گذاری از جمله تأمین منابع مالی خارجی تا متوسط سالانه سی میلیارد دلار از خطوط اعتباری بانک‌های خارجی در قالب تأمین مالی خارجی (فاینانس) خودگردان، پانزده میلیارد دلار به شکل سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی و بیست میلیارد دلار قراردادهای مشارکتی خارجی.»

۱. بند (۲) نظر شماره ۹۵/۱۰۰/۵۰۳۲ مورخ ۱۳۹۵/۱۱/۱۹ شورای نگهبان: «۲- اطلاق تأمین مالی خارجی (فاینانس) در این مصوبه، از جمله در بند (۱) ماده (۴) و بند (الف) ماده (۶۹)، نسبت به مواردی که مستلزم ربا می‌باشد، خلاف موازین شرع شناخته شد.»

راهی که امام (ره) به آن قائل شدند یا طبق یکی از آن حیثی که بعضی از آقایان گفته‌اند،^(۱) عمل کرد.

آقای کدخدائی - حالا بعید است که بشود آن حیث را الآن در اینجا مطرح کنیم.

آقای مدرسی یزدی - به نظر من، آن راهی که امام (ره) گفتند، این را حل می‌کند.

آقای رهپیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - این مصوبه را که الآن دیگر نمی‌توانند اصلاح کنند.

آقای کدخدائی - بله.

آقای ابراهیمیان - حاج آقا، آن مواردی که الآن بر آن اصرار شده، فکر کنم دیگر از نظر قانون اساسی، آن اختلاف [مذکور در اصل (۱۱۲) قانون اساسی بین مجلس و شورای نگهبان] خود به خود تحقق پیدا کرده است.

آقای مدرسی یزدی - نمی‌دانم.

آقای کدخدائی - نه، من می‌گویم اگر آقایان فقها پیشنهادی داشته باشند ...

آقای اسماعیلی - ... اگر اکثریت آقایان قبول کنند، از این به بعد، می‌توانیم یک بار برای همیشه با مجلس صحبت کنیم تا این را این‌طور بنویسند.

آقای کدخدائی - بله، می‌توانیم صحبت کنیم که این‌طوری بنویسند. در لایحه‌ی بودجه هم ظاهراً [شبهه این ایراد را داریم].^(۲)

آقای مدرسی یزدی - این نظر را که نمی‌توان نوشت.

آقای کدخدائی - نه، آن مطلبی را که شما فرمودید، می‌گویم. الآن، آقایان ایراد شورای نگهبان را همچنان باقی می‌دانند یا عبور کنیم؟

آقای شبزنده‌دار - یک تذکری در اینجا لازم است بدهیم در مورد اینکه [در مصوبه‌ی اصلاحی مجلس، مورخ ۱۳۹۵/۱۱/۲۶] آمده است: «عبارت «استفاده از تأمین مالی خارجی (فاینانس)» حذف شد»؛ آن کلمه‌ی «و» هم باید حذف بشود.

۱. برای دیدن نظری از فقها در موافقت با حیل شرعی، نگاه کنید به: نجفی، محمدحسن بن باقر، جواهرالکلام فی شرح شرائع الاسلام، بیروت، ۱۹۸۱ م، ج ۲۵، ص ۳۵.

۲. بند (۳) نظر شماره ۹۵/۱۰۰/۵۹۳۲ مورخ ۱۳۹۵/۱۲/۲۴ شورای نگهبان: «۳- در بند (الف) تبصره (۳)، (۳)، با توجه به انقضای مجوز مجمع تشخیص مصلحت نظام در خصوص فاینانس در برنامه پنجم توسعه، ذکر این مجوز در این بند خلاف موازین شرع شناخته شد.»

منشی جلسه - حذف نکرده‌اند دیگر. [به بند (۱) ماده (۴)] اصرار کرده‌اند.

آقای شبزنده‌دار - ایراد «فاینانس» دومی را می‌گویم. در آن اصلاح بعدی [مصوب ۱۳۹۵/۱۱/۲۶، بر بند (الف) ماده (۶۹) این لایحه، مصوب ۱۳۹۵/۱۰/۲۶]^(۱) می‌گوید: «عبارت «استفاده از تأمین مالی خارجی (فاینانس)» حذف شد». این «و» دیگر نباید بماند.

آقای کدخدائی - ایشان بند (الف) که ذیل آن ماده آمده است را می‌گویند. چه بوده است که نوشته‌اند حذف شد؟

منشی جلسه - این که شما می‌گویید، مربوط به اصلاح ماده (۶۹) است.

آقای کدخدائی - بله، برای بند (الف) آن ماده است دیگر.

منشی جلسه - بله، متوجه شدم. تذکر می‌دهیم.

آقای شبزنده‌دار - اگر آن عبارت حذف شود، می‌شود: «و مشارکت‌های دولتی - خصوصی ...» [که «و» در آن زائد است].

منشی جلسه - چشم، تذکر می‌دهیم.

آقای کدخدائی - خب، پس آقایان موافقند که این تذکر هم اعلام بشود.

آقای یزیدی - این عبارت که حذف شده است!

آقای شبزنده‌دار - نوشته است: «عبارت «استفاده از تأمین مالی خارجی (فاینانس)» حذف شد»، ولی «و» در عبارت آن ماده هنوز هست. عبارت با «و» که معنا نمی‌دهد!

آقای کدخدائی - اشکال ادبی است.

آقای شبزنده‌دار - بله.

منشی جلسه - البته در مرحله‌ی قبل باید این تذکر را می‌گفتیم، ولی تذکر می‌دهیم.

۱. بند (الف) ماده (۶۹) لایحه برنامه پنج‌ساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران (۱۴۰۰-۱۳۹۶)، مصوب ۱۳۹۵/۱۰/۲۶ مجلس شورای اسلامی: «ماده ۶۹- الف- دولت مکلف است به منظور تکمیل و اجرای پروژه‌های حمل و نقل ریلی، دوخطه کردن مسیرها و احداث خطوط برقی و سریع‌السریر، علاوه بر استفاده از تأمین مالی خارجی (فاینانس) و مشارکت‌های دولتی - خصوصی و افزایش اعتبارات این حوزه در بودجه سالانه، یک درصد (۱٪) منابع حاصل از فروش نفت و گاز سهم دولت را در قالب بودجه سالانه به وزارت راه و شهرسازی اختصاص دهد تا طرح‌های حمل و نقل ریلی با اولویت مناطق کمتر توسعه‌یافته اجرا گردد.»

آقای کدخدائی - چون تذکر است، ایرادی ندارد.

منشی جلسه - بله، تذکر می‌دهیم.^(۱) آقای دکتر، نسبت به نظرات مجمع تشخیص مصلحت نظام [موضوع نامه‌ی شماره ۹۴۰۸۵/۰۱۰۱ مورخ ۱۳۹۵/۱۱/۲۳] چه کار باید بکنیم؟

آقای کدخدائی - نظر مجمع را اصلاح کرده‌اند دیگر.

منشی جلسه - شورا باید بگوید که ایراد مجمع رفع شده است یا خود مجمع؟

آقای کدخدائی - همین را می‌خواستم بگویم. عرضم این است که مجلس الآن می‌گوید ما ایرادات را اصلاح کردیم و عبارات را هم تغییر داده‌اند، ولی دیگر مجمع به ما نظری نداده است که آیا ایراداتی که گرفته بود، اصلاح شده است یا نه.

آقای مدرسی یزدی - شما که اصلاحیه‌ی مجلس را برایشان نفرستاده‌اید.

آقای کدخدائی - نه، خود مجلس می‌فرستد. آنها هم ورود می‌کنند. البته مجمع شبیه هم جلسه دارد.

آقای اسماعیلی - خب، ما باید صبر کنیم تا مجمع نظرش را در مورد اصلاحات مجلس به ما اطلاع دهد.

آقای کدخدائی - بله، می‌خواهم بگویم الآن طبق این اصلاحی که از سوی مجلس شده است، آیا فرض را بر این بگذاریم که ایرادات مجمع اصلاح شده است یا نه؟ آیا ایراد نگیریم یا نه، ایراد بگیریم؟ نمی‌دانم چه کار باید بکنیم.

آقای رهپیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - اگر نمی‌خواهید اظهار نظری بکنید، باید سکوت کنید تا نظر مجمع بیاید؛ بعد آن را ضمیمه‌ی نظر خودتان کنید.

آقای کدخدائی - آن وقت فرصت رسیدگی [ده روزه‌ی] ما می‌گذرد.

آقای رهپیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - خب، تا زمانی که نظر مجمع نیامده است، مجلس که کاری نمی‌کند.

آقای منشی جلسه - آقای دکتر، زمان نمی‌گذرد؛ این مصوبه تازه به شورا ارسال شده است.

آقای کدخدائی - نه، زمان بررسی مجمع [مشخص نیست که چقدر طول می‌کشد].

۱. بند (۲) تذکرات مندرج در نظر شماره ۹۵/۱۰۰/۵۶۹۸ مورخ ۱۳۹۵/۱۲/۱۸ شورای نگهبان: «۲- در بند (الف) ماده (۶۹)، پس از عبارت حذف‌شده، حرف «و» نیز حذف گردد.»

آقای یزدی - مجلس در این زمینه نظر خودش را دارد، ولی غیر از نظر مجمع، نظر دیگری اعتبار ندارد.

آقای کدخدائی - نه، مجلس اصلاح کرده است، ولی سؤال اینجا است که آیا این اصلاحی که انجام شده، نظر مجمع را تأمین می‌کند یا نه.

آقای سوادکوهی - خب، خود مجمع باید نظر بدهد.

آقای منشی جلسه - حاج آقا، اصل ایراد را مجمع گرفته است. ما هم آن را به نظرات خودمان ضمیمه کردیم و به مجلس فرستادیم. حالا هم مجلس آن را اصلاح کرده است. سؤال این است که آیا ما باید بگوییم ایرادات مجمع برطرف شده یا خود مجمع باید بگوید برطرف شده است؟

آقای سوادکوهی - خود مجمع باید بگوید.

آقای یزدی - بله، خود مجمع باید بگوید.

آقای کدخدائی - اگر مجمع اعلام نظر کرد، ما دوباره باید آن اعلام نظر مجمع را به مجلس بفرستیم.

آقای یزدی - بله دیگر، موافقت یا مخالفت با آن با خود مجمع است.

آقای اسماعیلی - بله، عیناً نظر مجمع را باید بفرستیم.

آقای کدخدائی - بله، عیناً باید بفرستیم. اگر هم مجمع گفت ایراداتش اصلاح شده است، که هیچ. پس الآن از این مورد عبور بکنیم و وارد ماهیت نشویم دیگر.

آقای شب‌زنده‌دار - ما هم در مجمع مشورتی فقهی قم بررسی اینها را کنار گذاشتیم.

آقای کدخدائی - بله، خود مجمع باید رسیدگی کند. خیلی خب.

آقای ره‌پیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - وارد ماهیت نمی‌توانید بشوید، چون ما بعضی از نظرات مجمع را از نظر ماهوی قبول نداریم.

آقای کدخدائی - بله، همین‌طور است. حالا البته اگر مجلس موردی از ایرادات مجمع را اصلاح نکرده باشد، ما می‌توانیم همان ایراد قبلی که در این موارد می‌گرفتیم، یعنی ایراد مغایرت با اصل (۱۱۰) را بگیریم؛ اما چون مجمع در ماهیت وارد شده است، ما دیگر در ماهیت آن ورود نمی‌کنیم.

آقای ره‌پیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - حالا باید صبر کنیم مجمع نظر خودش را بدهد.

آقای کدخدائی - خیلی خوب.

منشی جلسه - پس آقای دکتر، این هم به عنوان رویه در مذاکرات بماند که همانطور که عیناً ایرادهای مجمع را به مجلس گفتیم، در مورد اصلاح آن هم عیناً هر چه مجمع گفت، به مجلس بگوییم.

آقای کدخدائی - بله، خیلی خوب. خود مجمع باید بررسی کند.

منشی جلسه - ما ورود نمی‌کنیم.

آقای کدخدائی - پس از همه‌ی نظرات مجمع عبور کنیم.

آقای مدرسی یزدی - اگر مجمع ورود نکرد و ما واقعاً تشخیص دادیم که برخی ایرادها اصلاح نشده است، آنوقت ما ایراد می‌گیریم.

آقای کدخدائی - خیلی خوب.

منشی جلسه - خوب، پس رد بشویم.

آقای کدخدائی - بله، از نظرات مجمع عبور کنیم.

منشی جلسه - بله.

آقای کدخدائی - آن مواردی که مربوط به نظرات خودمان بوده است، بخوانید.

منشی جلسه - ایراد بعدی هم [به ترتیب شماره‌ی مواد]، دوباره ایرادی است که مجمع گرفته است. ایراد بعدی آن هم که ایراد مجمع است.

آقای کدخدائی - الآن بحث این است که ما فقط هفته‌ی آینده را برای رسیدگی به این مصوبه فرصت داریم که بررسی لایحه‌ی بودجه هم هست. حالا چه زمانی باید این نظرات را بفرستیم؟ مجلس از شنبه تشکیل می‌شود و ما در هفته‌ی آینده نمی‌توانیم جلسه‌ای تشکیل بدهیم.

آقای مدرسی یزدی - چرا؟

آقای کدخدائی - مثل الآن؛ مثل یکشنبه. هر چه قرار جلسه‌ی فوق‌العاده می‌گذاریم، [به دلیل به نصاب نرسیدن اعضا] نمی‌توانیم جلسه را تشکیل بدهیم.

آقای مدرسی یزدی - الآن که این جلسه تشکیل شد.

منشی جلسه - آقای دکتر، آنها هر چه گفتند، ما در جلسه‌ی دیگر، نظرات آنها را ضمیمه می‌کنیم.

آقای کدخدائی - حالا فعلاً عبور کنیم. حالا که آقایان می‌فرمایند اصلاً از ایرادات

مجمع عبور کنیم تا بعد مشخص شود. حالا نظرات شورا را در آن مواردی که گرفته شده است، بفرمایید. آن بحث ایراد مربوط به جزء (۵-۱) را بخوانید.

منشی جلسه - هنوز به آن مورد نرسیدیم. آن مربوط به ماده (۹۵) است.

آقای کدخدائی - بله، هنوز به آن اشکال نرسیده‌ایم.

منشی جلسه - ایراد بعدی شورا راجع به ماده (۱۶)^(۱) بود که در صفحه‌ی سوم جداولی

است که خدمت بزرگواران هست: «۲- در ماده (۱۶)، با عنایت به اینکه اصلاحی به

عمل نیامده است، ایراد سابق این شورا^(۲) کماکان به قوت خود باقی است.»

۱. اصلاحیه‌ی ماده (۱۶) لایحه برنامه پنج‌ساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران (۱۴۰۰-۱۳۹۶)، مصوب ۱۳۹۵/۱۱/۲۶ مجلس شورای اسلامی: «مجلس بر مصوبه قبلی خود در مورد ماده (۱۶)* اصرار ورزید.»

* ماده (۱۶) لایحه برنامه پنج‌ساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران (۱۴۰۰-۱۳۹۶)، مصوب ۱۳۹۵/۱۰/۲۶ مجلس شورای اسلامی: «ماده ۱۶- ترکیب اعضای شورای پول و اعتبار به شرح زیر تعیین می‌گردد:

- وزیر امور اقتصادی و دارایی یا معاون وی

- رئیس کل بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

- رئیس سازمان یا معاون وی

- دو تن از وزرا به انتخاب هیئت وزیران

- وزیر صنعت، معدن و تجارت

- دو نفر کارشناس و متخصص پولی و بانکی به پیشنهاد رئیس کل بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و تأیید رئیس جمهور

- دادستان کل کشور یا معاون وی

- رئیس اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران

- رئیس اتاق تعاون

- نمایندگان کمیسیون‌های اقتصادی و برنامه و بودجه و محاسبات مجلس شورای اسلامی (هر کدام یک نفر) به عنوان ناظر با انتخاب مجلس

تبصره ۱- ریاست شورا بر عهده رئیس کل بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران خواهد بود.

تبصره ۲- هر یک از اعضای خبره شورای پول و اعتبار هر دو سال یک‌بار تغییر می‌یابند. انتخاب مجدد آنها بلامانع است.»

۴. بند (۵) نظر شماره ۹۵/۱۰/۵۰۳۲ مورخ ۱۳۹۵/۱۱/۱۹ شورای نگهبان: «۵- در ماده (۱۶)، ترکیب شورای پول و اعتبار با توجه به عضویت اعضای غیر قوه مجریه، مغایر اصل (۶۰) قانون اساسی شناخته شد. همچنین، ذکر این شورا در سایر مواد این مصوبه، منبئاً بر ایراد فوق، واجد ایراد است.»

آقای شبزنده‌دار - ایراد ماده (۱۳) را نخواندید.

منشی جلسه - ایراد ماده (۱۳)، ایراد مجمع بوده است.

آقای شبزنده‌دار - نه، یکی از بندهای آن ایراد شورا بوده است.

آقای کدخدائی - بله، ایراد بند (الف) آن،^(۱) ایراد شورا بوده است.

منشی جلسه - نه آقای دکتر.

آقای کدخدائی - الآن ایراد ماده (۱۳) اصلاح شده است؟

منشی جلسه - نه، آن ایراد مربوط به مراحل قبل بود.

آقای کدخدائی - [بند (۴) نظر شماره ۹۵/۱۰۰/۵۰۳۲ مورخ ۱۳۹۵/۱۱/۱۹ مربوط به

مرحله‌ی نخست]: «۴- در بند (الف) ماده (۱۳)، عبارت «دستگاه‌های اجرایی» از

این جهت که مشخص نیست آیا شامل نهادهای زیر نظر مقام معظم رهبری

«مدظله‌العالی» و نیز دستگاه‌های غیر قوه مجریه می‌شود یا خیر، ابهام دارد. پس از

رفع ابهام، اظهار نظر خواهد شد.»

منشی جلسه - آقای دکتر، ببخشید؛ من توضیحی عرض کنم. قسمت آخر جدول را

باید ببینیم. این موارد از نظر شورا در مراحل قبل برطرف شده است.

۱. اصلاحیه‌ی بند (الف) ماده (۱۳) برنامه پنج‌ساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران (۱۴۰۰-۱۳۹۶)، مصوب ۱۳۹۵/۱۱/۲۶ مجلس شورای اسلامی: «متن زیر به انتهای بند (الف)* اضافه شد:

این بند شامل دستگاه‌های زیر نظر مقام معظم رهبری و قوای مقننه و قضائیه و نهادهای عمومی غیر دولتی نمی‌شود.»

* بند (الف) ماده (۱۳) برنامه پنج‌ساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران (۱۴۰۰-۱۳۹۶)، مصوب ۱۳۹۵/۱۰/۲۶ مجلس شورای اسلامی: «ماده ۱۳-

الف- دولت مکلف است در طول اجرای قانون برنامه در قالب بودجه سنواتی نسبت به تأدیه بدهی حسابرسی شده خود به سازمان تأمین اجتماعی از محل سهام قابل واگذاری دولت در قالب قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی و اصلاحات بعدی آن، املاک مازاد بر نیاز دستگاه‌های اجرایی، تأدیه نقدی در بودجه سنواتی، اوراق بهادار قانونی و امتیازات مورد توافق اقدام کند.

تبصره- در اجرای حکم این بند باید سالانه حداقل ده درصد (۱۰٪) بدهی دولت به سازمان تأمین اجتماعی تسویه گردد و هر گونه تعهد جدید برای سازمان تأمین اجتماعی باید در قانون بودجه همان سال پیش‌بینی و تأمین شود.»

آقای کدخدائی - خیلی خب، برویم.

آقای شبزنده‌دار - پس اینها را نباید اینجا می‌آوردند.

منشی جلسه - نه، چون مجمع به این موارد ایراد گرفته بود، ما آوردیم.

آقای کدخدائی - حاج‌آقا، در مورد این ماده که شورا در مرحله‌ی قبل نظر نداده بوده است.

آقای شبزنده‌دار - پس اشکال شورا و جواب مجلس در مرحله‌ی قبل را نباید اینجا می‌آوردند.

آقای کدخدائی - در این مرحله دیگر نیاورده‌اند.

منشی جلسه - چرا؛ کل سابقه‌اش را اینجا آورده‌اند. اما حاج‌آقا می‌گویند که نباید می‌آوردند. ایراد بعدی شورا به ماده (۱۶) است که می‌گوید: «۲- در ماده (۱۶)، با عنایت به اینکه اصلاحی به عمل نیامده است، ایراد سابق این شورا کماکان به قوت خود باقی است.» مجلس دوباره اصرار کرده و در مصوبه‌ی خود گفته است: «مجلس بر مصوبه قبلی خود در مورد ماده (۱۶) اصرار ورزید.»

آقای کدخدائی - موضوع ماده (۱۶) چیست؟ همان بحث ترکیب شورای پول و اعتبار است؟

منشی جلسه - بله، راجع به ترکیب اعضای شورای است.

آقای کدخدائی - اگر اینجا هم نظر خاصی هست، بفرمایید، وگرنه با توجه به اینکه مجلس بر مصوبه‌ی قبلی خودش اصرار کرده و اصلاحی انجام نداده است، ایراد قبلی شورای نگهبان کماکان به قوت خود باقی است.

منشی جلسه - ایراد بعدی به تبصره (۲) ماده (۱۸)^(۱) است. همان بحث مصوبات

۱. اصلاحیه‌ی تبصره (۲) ماده (۱۸) لایحه برنامه پنج‌ساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران (۱۴۰۰-۱۳۹۶)، مصوب ۱۳۹۵/۱۱/۲۶ مجلس شورای اسلامی: «در انتهای تبصره (۲)،* عبارت «حکم این ماده نافذ اختیارات فقهای شورای نگهبان در اصل چهارم (۴) قانون اساسی نمی‌باشد»، اضافه شد.»

* تبصره (۲) ماده (۱۸) لایحه برنامه پنج‌ساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران (۱۴۰۰-۱۳۹۶)، مصوب ۱۳۹۵/۱۰/۲۶ مجلس شورای اسلامی: «ماده ۱۸- برای حصول اطمینان از اجرای صحیح عملیات بانکی بدون ربا در نظام بانکی کشور و جهت نظارت بر عملکرد نظام بانکی و اظهار نظر نسبت به رویه‌ها و ابزارهای رایج، شیوه‌های عملیاتی، دستورالعمل‌ها، بخشنامه‌ها،

شورای فقهی بانک مرکزی است. ایراد شورا این بوده است: «۳- در تبصره (۲) ماده (۱۸)، با توجه به ایراد این شورا،^(۱) واژه «نظرات» در اصلاح به عمل آمده ذکر نشده است. لازم است این واژه نیز اضافه گردد و آلا ایراد سابق باقی است.» مجلس هم در اصلاحیه این را اضافه کرده است.^(۲)

آقای کدخدائی - چنانچه آقایان بزرگوار، با توجه به اصلاح به عمل آمده، ایراد را باقی می‌دانند، اعلام نظر بفرمایند.

آقای مدرسی یزدی - همین ماده (۱۶) را می‌گویید؟
منشی جلسه - نه، ماده (۱۸).

آقای کدخدائی - همین که درباره‌ی اختیارات و نظرات شورای فقهی بانک مرکزی بود. بحث در مورد نظرات فقهای این شورا بود. بحث ماده (۱۸) را می‌گویم.

منشی جلسه - تبصره (۲) ماده (۱۸).

آقای مدرسی یزدی - بله، خب این را اصلاح نکرده‌اند دیگر.

آقای کدخدائی - چرا حاج آقا؛ به غیر از «اختیارات»، «نظرات» را هم اضافه کردند.

آقای مدرسی یزدی - بله، آن ماده‌ی بعدی را اصلاح کردند.

آقای کدخدائی - بله، «اختیارات» را ذکر کرده بودند که شما فرمودید «نظرات» را هم

→

چهارچوب قراردادها و نحوه اجرای آنها از جهت انطباق با موازین فقه اسلامی، شورای فقهی در بانک مرکزی با ترکیب زیر تشکیل می‌شود: ...

تبصره ۱- ...

تبصره ۲- مصوبات شورای فقهی لازم‌الرعایه است. رئیس کل بانک مرکزی اجرای مصوبات شورا را پیگیری و بر حُسن اجرای آنها نظارت می‌کند.»

۱. بند (۶) نظر شماره ۹۵/۱۰۰/۵۰۳۲ مورخ ۱۳۹۵/۱۱/۱۹ شورای نگهبان: «۶- در تبصره (۲) ماده (۱۸)، اظهار نظر شورای فقهی راجع به دستورالعمل‌ها، بخشنامه‌ها و شیوه‌نامه‌های صدر این ماده نباید مخالف و نافی اختیارات و نظرات فقهای شورای نگهبان باشد و آلا مغایر اصل (۴) قانون اساسی است. همچنین، اطلاق تبصره (۴) از آنجا که شامل نظرات اعضای غیر فقیه شورای فقهی نیز می‌گردد، خلاف موازین شرع است.»

۲. اصلاحیه‌ی مجلس بر تبصره (۲) ماده (۱۸) لایحه برنامه پنج‌ساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران (۱۴۰۰-۱۳۹۶)، مصوب ۱۳۹۵/۱۲/۱۱ مجلس شورای اسلامی: «در تبصره (۲) ماده (۱۸)، بعد از کلمه «اختیارات»، عبارت «و نظرات» اضافه شود.»

اضافه بکنند. حالا «نظرات» هم اضافه شده است.

آقای مدرس یزدی - بله، آن ماده بله.

آقای کدخدائی - خیلی خوب.

منشی جلسه - ایرادات بعدی تا تبصره (۱) ماده (۳۸)،^(۱) نظرات مجمع است. این همان ماده‌ی مشهور است.

آقای سوادکوهی - غوغایی به پا کرد.

آقای شبزنده‌دار - آن مصوبه‌ی جدید را که نیاورده‌اید.

آقای کدخدائی - چرا؟ پس متن جدید این کجا است؟ این که متن قبلی است.^(۲) گفته بودند که امکان تجاوز از سقف دستمزد را در تبصره تا سی درصد (۳۰٪) در نظر گرفته‌ایم.

آقای شبزنده‌دار - بله دیگر، مصوبه‌ی جدید را نیاورده‌اند.

آقای ره‌پیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - مصوبه‌ی جدید را هنوز نفرستاده‌اند.

آقای کدخدائی - نفرستاده‌اند؟

آقای سوادکوهی - نه دیگر.

آقای کدخدائی - آهان، این که ما داریم، برای قبل است؟ یعنی متن قبلی [مصوب

۱. تبصره (۱) ماده (۳۸) لایحه برنامه پنج‌ساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران (۱۴۰۰-۱۳۹۶)، مصوب ۱۳۹۵/۱۱/۲۶ مجلس شورای اسلامی: «تبصره (۱) ماده (۳۸) به شرح زیر اصلاح شد:

تبصره ۱- شورای حقوق و دستمزد می‌تواند با پیشنهاد رؤسای قوا، وزرا یا معاونان رئیس جمهور که ریاست دستگاه‌های اجرایی را بر عهده دارند و بالاترین مقام دستگاه‌های اجرایی، برای مشاغل تخصصی، واحدهای عملیاتی، مناطق مرزی و محروم تا شصت درصد (۶۰٪) دریافت‌های موضوع این ماده، علاوه بر سقف مقرر در این ماده، منظور نماید.»

۲. اصلاحیه‌ی تبصره (۱) ماده (۳۸) لایحه برنامه پنج‌ساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران (۱۴۰۰-۱۳۹۶)، مصوب ۱۳۹۵/۱۲/۱۱ مجلس شورای اسلامی: «تبصره (۱) ماده (۳۸) به شرح زیر اصلاح شد:

تبصره ۱- شورای حقوق و دستمزد می‌تواند با پیشنهاد رؤسای قوا، وزار یا معاونان رئیس جمهور که ریاست دستگاه‌های اجرایی را بر عهده دارند و بالاترین مقام دستگاه‌های اجرایی، برای مشاغل تخصصی، مدیریتی، واحدهای عملیاتی و مناطق مرزی و محروم تا شصت درصد (۶۰٪) دریافت‌های موضوع این ماده را علاوه بر سقف مقرر در این ماده منظور نماید.»

۱۳۹۵/۱۲/۱۱ مجلس شورای اسلامی] است؟

آقای رهپیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - قبلاً [در مصوبه‌ی ۱۳۹۵/۱۱/۲۶، شصت درصد (۶۰٪) کرده بودند که شورا به آن ایراد گرفت.^(۱)

آقای کدخدائی - نه، این که درست است. متن جدید را عرض می‌کنم.
منشی جلسه - نه آقای دکتر، نفرستاده‌اند.

آقای رهپیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - بعدش اصلاح کرده‌اند دیگر، ولی بعد از آن [مصوبه‌ی ۱۳۹۵/۱۲/۱۱]، اصلاح این ماده را به صورت جداگانه نفرستاده‌اند.

آقای کدخدائی - نه، اصلاً آنها یک بار اصلاح کردند و فرستادند، ولی ما هنوز وقت نکرده‌ایم آن را بررسی کنیم.

منشی جلسه - نه، یک بار این شصت درصد (۶۰٪) در این تبصره رأی آورد که جنجال به پا کرد. بالاخره الآن هم همان را [در مصوبه‌ی ۱۳۹۵/۱۲/۱۱] فرستاده‌اند.

آقای کدخدائی - خب، می‌دانم. آیا این متنی که ما داریم، متن قبلی است؟
منشی جلسه - نه.

آقای کدخدائی - آن اصلاحیه‌ای را که می‌گفتند، برای ما نفرستاده‌اند.

منشی جلسه - بله، آن اصلاحیه را نفرستاده‌اند.

آقای کدخدائی - بله.

منشی جلسه - الآن همان شصت درصد (۶۰٪) را گفته‌اند. الآن شما صفحه‌ی هفت [مصوبه‌ی ۱۳۹۵/۱۲/۱۱] را ببینید.

آقای کدخدائی - خب، این شصت درصد (۶۰٪)، همان قبلی است.
منشی جلسه - بله.

آقای کدخدائی - چرا اصلاحیه‌ی این ماده را برای ما نفرستاده‌اند؟

آقای موسوی - چرا؛ به شورا فرستاده‌اند.

منشی جلسه - نه، این یک چیز دیگری است.

آقای رهپیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - ببینید؛ در این مجموعه‌ی کلی

۱. بند (۴) نظر شماره ۹۵/۱۰۰/۵۵۷۴ مورخ ۱۳۹۵/۱۲/۷ شورای نگهبان: «۴- علی‌رغم اصلاح به عمل آمده، ایراد سابق این شورا در خصوص ماده (۳۸) کماکان به قوت خود باقی است.»

[مصوب ۱۳۹۵/۱۲/۱۱] که ایرادات شورا و مجمع را اصلاح و تنقیح کرده‌اند، همان شصت درصد (۶۰٪) را در تبصره‌ی ماده (۳۸) آورده بودند. بعد که این اصلاحیه آماده شد، دوباره همان سی درصد (۳۰٪) را تصویب کرده‌اند.

آقای کدخدائی - خب می‌دانم. من می‌گویم چرا آن مصوبه‌ی سی درصد (۳۰٪) به شورا ارسال نشده است؟

آقای رهپیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - نه، آن نیامده است.

آقای کدخدائی - مطمئنید؟

منشی جلسه - بله.

آقای کدخدائی - الان، آقای دکتر [موسوی] که می‌گویند ما مصوبه‌ی اصلاحی را داریم.

آقای موسوی - بله، برای ما فرستاده‌اند.

آقای رهپیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - کدام را می‌گویید؟

آقای موسوی - این مصوبه را بین این کارتابل گذاشته‌اند.

آقای موسوی - [در این مصوبه‌ی اصلاحی مورخ ۱۳۹۵/۱۲/۱۴] نوشته‌اند که «مجلس بر مصوبه قبلی خود در تبصره (۱) ماده (۳۸) اصرار ورزید».

آقای کدخدائی - شما این را از اینجا گرفتید یا از مجلس؟

آقای هاشمی شاهرودی - نه، به شورا ارسال شده است.

آقای کدخدائی - آهان، در کارتابل گذاشته‌اند دیگر. فکر کنم این همین امروز آمده است.

آقای مدرسی یزدی - نه، تاریخ ثبت در دبیرخانه‌ی شورا ۱۳۹۵/۱۲/۱۵ است.

منشی جلسه - من هم این را ندارم. نمی‌دانم حالا بقیه‌ی آقایان دارند یا نه.

آقای کدخدائی - این اصلاحیه را برای ما هم نگذاشته‌اند.

آقای موسوی - در کارتابل‌ها گذاشته بودند.

آقای هاشمی شاهرودی - بله، در کارتابل‌ها بود.

آقای منشی جلسه - دو تا اصلاحیه آمده است.

آقای کدخدائی - بله، آن اصلاحیه، اصلاح ذیل این ماده (۳۸) است.

آقای رهپیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - نه، یک چیز دیگر فرستاده‌اند.

اصلاحیه‌ی ماده (۹۵) را فرستادند.

آقای منشی جلسه - نه، این غیر از آن است.

آقای کدخدائی - دو تا اصلاحیه است. حالا بعداً آن اصلاحیه‌ی دوم را توضیح می‌دهیم، چون آن اصلاح تایپی و اشکال شکلی بوده است. حالا این اصلاحیه‌ای را که مجلس تصویب کرده و به ما برگشت داده است، بفرماید.

آقای رهپیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - درست است.

آقای کدخدائی - حالا آقایان این اصلاحیه‌ای را که تک‌برگ است، ببینند.

منشی جلسه - پس آقای دکتر، ما این [مصوبه‌ی ۱۳۹۵/۱۲/۱۴] را یک مصوبه‌ی جدا تلقی کنیم؟

آقای کدخدائی - نه دیگر، ادامه‌ی همان [مصوبه‌ی اصلاحی ۱۳۹۵/۱۲/۱۱] است.

آقای رهپیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - دیگر حالا آمده است دیگر.

آقای اسماعیلی - نامه‌ی مجلس همان نامه‌ی مصوبه‌ی قبلی است؟

منشی جلسه - نه، شماره‌ی نامه و همه چیز آن جدا است.

آقای کدخدائی - خیلی خوب، به هر حال، این مصوبه ادامه‌ی همان مصوبه است.

منشی جلسه - در این مصوبه گفته‌اند: «پیرو نامه شماره ۱۰۴/۱۰۱۱۰۹ مورخ ۱۳۹۵/۱۲/۱۴، در اجرای اصل نود و چهارم (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، اصلاحیه مصوبه مجلس در خصوص رفع ایراد تبصره (۱) ماده (۳۸) لایحه برنامه پنج‌ساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران (۱۳۹۶-۱۴۰۰) که در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ ۱۳۹۵/۱۲/۱۴ قرائت و به تصویب رسیده است، به شرح زیر ارسال می‌گردد: ...»

آقای مدرسی یزدی - شما هم در نظر شورا همین طوری بنویسید که اشکال قبلی باقی است.

آقای سوادکوهی - نه دیگر، این اصلاحیه‌ی جدید را دارند می‌خوانند.

آقای کدخدائی - بله، دارند اصلاحیه‌ی جدید را می‌خوانند.

آقای رهپیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - مگر این مصوبه‌ی قبلی نیست؟

منشی جلسه - نه، من دارم متن نامه‌ی اصلاحیه‌ی جدید را می‌خوانم. «تبصره ۱- شورای حقوق و دستمزد می‌تواند با پیشنهاد رؤسای قوا، وزرا یا معاونان رئیس

جمهور که ریاست دستگاه‌های اجرایی را بر عهده دارند و بالاترین مقام دستگاه‌های اجرایی، برای مشاغل تخصصی در واحدهای عملیاتی و مناطق مرزی و محروم تا سی درصد (۳۰٪) دریافت‌های موضوع این ماده، علاوه بر سقف مقرر در این ماده، منظور نماید.»

آقای کدخدائی - خب، این همان مصوبه‌ی اولی شد که ما به آن ایراد گرفته بودیم.^(۱)
منشی جلسه - بله، در ذیل آن گفته است: «مجلس بر مصوبه قبلی خود در تبصره (۱) ماده (۳۸) اصرار ورزید.»

آقای مدرسی یزدی - خب، معلوم است که ایرادش باقی است.
آقای کدخدائی - بله.

آقای مدرسی یزدی - آقایانی که اصلاح کرده بودند، اگر در تبصره نوشته بودند که به طور استثنایی و خارج از عادت معمول و مانند آن می‌توان دستمزد برخی را افزایش داد، خب با چنین شرطی می‌شد ایراد نگرفت.

آقای کدخدائی - چه بنویسند؟

آقای مدرسی یزدی - اگر این آقایان واقعاً می‌خواهند این مشکل را حل کنند، باید می‌نوشتند که با شرایطی، به طور استثنایی و در مواردی که اختلال در نظام اقتصادی کشور پیدا نمی‌شود، می‌توانند دستمزد برخی را افزایش بدهند.
آقای هاشمی شاهرودی - همین را نوشته‌اند.

آقای مدرسی یزدی - نه، این را نوشته‌اند.

آقای موسوی - نه، یک کلمه‌ی «مدیران» را [در مصوبه‌ی ۱۳۹۵/۱۲/۱۱] اضافه کردند که بعد سر و صدا به پا شد.

آقای مدرسی یزدی - بله دیگر.

آقای کدخدائی - نه، بحث مدیران نبود؛ بحث مدیریت بود.

آقای موسوی - چرا؛ مدیران بود.

آقای مدرسی یزدی - اینها در آن مصوبه یک‌طوری [مدیران را] اضافه کردند که بهانه

۱. بند (۷) نظر شماره ۹۵/۱۰۰/۵۰۳۲ مورخ ۱۳۹۵/۱۱/۱۹ شورای نگهبان: «۷- اطلاق ماده (۳۸)، در تعارض با نظام اداری صحیح می‌باشد؛ لذا مغایر بند (۱۰) اصل (۳) قانون اساسی است.»

به دست دیگران دادند. معلوم بود که سر و صدا می شود.

آقای موسوی - بله، سر و صدا شد دیگر.

آقای مدرسی یزدی - قضیه یک چیز دیگر است.

آقای کدخدائی - متنها رقم قابل افزوده شدن را تا هفتاد درصد (۷۰٪) بالا برده بودند.

آقای موسوی - نه، شصت درصد (۶۰٪) بود.

آقای کدخدائی - نه، هفتاد درصد (۷۰٪).

منشی جلسه - آقای دکتر، همین است که من هایلایت کردم دیگر.

آقای مدرسی یزدی - [در مصوبات بعدی، نسبت به سی درصد (۳۰٪) مصوبه‌ی اولیه]

دو برابر کردند.

آقای کدخدائی - بله، در یکی از مصوبات هم هفتاد درصد (۷۰٪) کرده بودند. حالا

البته من فکر می کنم اگر ایراد بگیریم، این دفعه مجلس کلاً این تبصره را حذف می کند.

آقای شبزنده‌دار - نه، به مجمع می فرستند.

آقای کدخدائی - نه، می خواهند حذفش کنند.

منشی جلسه - نه، گفتند اصرار می کنیم تا به مجمع برود.

آقای کدخدائی - چه کسی گفت؟

منشی جلسه - آقای لاریجانی [رئیس مجلس شورای اسلامی].

آقای اسماعیلی - نه، الآن اگر ما این را رد کنیم، باید به مجمع برود؛ نمی توانند حذفش

کنند.

آقای کدخدائی - چرا نمی توانند؟ می توانند.

آقای اسماعیلی - چون اصرار کرده اند دیگر.

آقای مدرسی یزدی - نه.

آقای کدخدائی - نه، حالا مجلس اصلاح کرده است، ولی برگردانده است به همان

مصوبه‌ی اولیه؛ چون در مرحله‌ی قبل، مصوبه این طوری نبوده است که الآن بخواهد

روی آن اصرار بکند.

آقای ابراهیمیان - اینها اصرار کرده اند، پس اختلاف تحقق پیدا کرده است دیگر.

آقای کدخدائی - نه، خب اختلاف هست، ولی این نظر مجلس است. ما که نوبت

نگذاشته ایم که بگوییم تا چند نوبت که آمد، بعد می تواند به مجمع برود.

آقای موسوی - الآن اشکالش چیست؟

آقای ابراهیمیان - الآن ما می‌گوییم اشکال باقی است دیگر.

آقای کدخدائی - بله دیگر.

آقای موسوی - الآن اشکال این چیست؟

آقای کدخدائی - اگر مجلس همین را حذف کرد، چه اشکالی دارد؟

آقای ابراهیمیان - آهان، یعنی می‌گویید اصلاً این ماده را حذف کند؟

آقای کدخدائی - بله، فرض کنید این ماده (۳۸) را حذف بکند.

آقای ابراهیمیان - کلاً حذف بکند؟

آقای کدخدائی - بله.

آقای اسماعیلی - وضعیت بدتر می‌شود.

آقای کدخدائی - چه چیزی بدتر می‌شود؟

آقای اسماعیلی - یعنی پرداخت دستمزدها به همان صورت قبلی برمی‌گردد.

آقای کدخدائی - بله، آن وقت حقوق نجومی برقرار می‌شود؛ منتها رسانه‌ها یک مقدار

[فضا را برعکس جلوه داده‌اند].

آقای اسماعیلی - حالا ما باید بر اساس وظیفه‌مان عمل کنیم.

آقای موسوی - الآن اشکال این چیست؟ اشکالی که گرفته بودیم چه بود؟

آقای کدخدائی - اشکال اول در جدول آمده است.

آقای اسماعیلی - الآن ما تابع جو رسانه‌ها شده‌ایم.

آقای کدخدائی - بله.

آقای اسماعیلی - این اگر حذف شود ...

آقای کدخدائی - ... حقوق نجومی برمی‌گردد.

آقای اسماعیلی - بله.

آقای کدخدائی - آقای دکتر سوادکوهی، فرمایشی داشتید؟

آقای سوادکوهی - نه.

آقای مدرسی یزدی - آقا، مگر شما به آنها نگفتید لفظ «استثنا» را در تبصره بگذارند؟

آقای کدخدائی - بحث ما بحث استثنا نبود. بحث ما اینجا یکی بحث تفاوت وظیفه‌ی

مدیریتی بود که آقای دکتر ره‌پیک هم به آن اشاره کردند که مثلاً مدیران [باید دستمزد

بیشتری داشته باشند].

آقای مدرسی یزدی - عیبی ندارد، ولی [باید چنین مواردی به صورت استثنایی می‌آمد].

آقای کدخدائی - البته من این بار به کمیسیون نرفتم، ولی به آنها گفتیم که آقایان اعضای شورا در بحث تفاوت در حقوق مدیریتی و حتی در بحث قضا و قضات ایراد دارند؛ به این صورت که اگر این عدم تفاوت در حقوق به این منجر بشود که افرادی که یک تخصص بالایی دارند یا در سطوح مدیریتی هستند، حقوقشان با دیگران برابر بشود و در نتیجه موجب خروج اینها از دستگاه‌ها بشود، ایراد دارد. بعد از این، اینها فقط لفظ «مدیریت» را اضافه کردند و آن اختلاف حقوق را هم هفتاد درصد (۷۰٪) کردند که دیگر این فضا ایجاد شد. این در واقع، پیشنهاد کمیسیونشان بوده است که به این وضعیت تصویب شده است.

آقای مدرسی یزدی - به هر حال، اگر واقعاً بخواهند اصلاح کنند، اگر بنویسند تنها به صورت استثنایی این افزایش حقوق ممکن است، خیلی مشکل را حل می‌کند.

آقای کدخدائی - حاج‌آقا، الان دیگر نمی‌توانند اصلاح کنند.

آقای مدرسی یزدی - یعنی این باید به عنوان یک اصل قرار می‌گرفت و در تبصره، تنها به صورت استثنا می‌آمد. در این صورت، خیلی مشکل را حل می‌کرد. مثلاً برای بیان استثنا باید این‌طور اصلاح می‌کردند که اگر در این موارد، در قانون، حقوق افزایش نیابد، موجب اختلال در نظام اقتصادی و نظام اداری می‌شود و لذا با یک شرایطی می‌توان حقوق را افزایش داد. اگر این کار را کرده بودند، دیگر هیچ‌کس حرفی نمی‌زد.

آقای کدخدائی - نه، رسانه‌ها که باز ایراد می‌گرفتند.

آقای مدرسی یزدی - نه، الان من بعضی از مقاله‌هایشان را خوانده‌ام. می‌گویند این آقایان نمایندگان همین‌طوری آمدند یک واژه‌ی «مدیران» را اضافه کرده‌اند، بدون اینکه توضیحی داده باشند یا حتی یک لفظ استثنایی به کار ببرند. صحبت‌های نمایندگان را هم که آمدند و [در دفاع از این تبصره] در مجلس صحبت کردند، در مقاله‌هایشان آورده بودند. معلوم بود که صحبت‌هایشان برای یک چیز دیگری است و می‌خواهند بگویند آن حقوق‌هایی هم که الان به مسئولین می‌دهند، مشکلی ندارد.

آقای کدخدائی - ببینید؛ بحث این بود که این موارد مذکور در تبصره باید با ویرگول روشن باشد؛ یعنی تخصص و سایر موارد را از هم مشخص کنیم. اگر در جلسه اول خاطر بزرگواران باشد، موضوع تخصص را [در تبصره (۱) ماده (۳۸) مصوب ۱۳۹۵/۱۰/۲۶] از این قضیه استثنا کرده بودند. جلسه بعد که دوباره اصلاح شد، بحث تفاوت مدیریتی هم بود؛ یعنی بحث مدیران نبود. «مدیران» اضافه نشد، بلکه واژه «مدیریت» به تبصره اضافه شده بود. اینها با همان ویرگول و با همین تفسیر، مدیریت را اضافه کردند که در واقع، اگر جایی لازم باشد هزینه بیشتری برای انجام مسئولیت مدیریتی پرداخت بشود، پرداخت بشود، اما آن درصد ممکن برای افزایش را روی هفتاد درصد (۷۰٪) بردند؛ یعنی آن درصدی که آن موقع شصت درصد (۶۰٪) بود، بعد از آن هفتاد درصد (۷۰٪) شد. وقتی که هفتاد درصد (۷۰٪) به تصویب رسید، بعد [رسانه‌ها] آمدند گفتند سقف این میزان درصد، به بیست و چهار میلیون تومان می‌رسد و چون بیست و چهار میلیون تومان است، لذا حقوق نجومی است؛ یعنی یک فضای این‌گونه‌ای ساخته شد. الآن توجه داشته باشید که دوباره با این وضعیت [سی درصد (۳۰٪)]، بنا به قول خود این آقایان، حداکثر سقف حقوق، چهارده میلیون تومان می‌شود و آن بحث خروج مدیران از دستگاه‌های کشور را خواهیم داشت. الآن با این تبصره سقف حقوق آنها می‌شود چهارده میلیون.

آقای مدرسی یزدی - به هر حال، اشکال سابق وارد است.

آقای ابراهیمیان - بله، اشکال باقی است.

آقای کدخدائی - حالا اگر ما بگوییم اشکال باقی است، آنها هم حذف می‌کنند.

آقای مدرسی یزدی - خب حذف کنند.

آقای کدخدائی - اصلاً آن را حذف نکنند که برگردیم به همان حقوق نجومی!

آقای شب‌زنده‌دار - نه، به حقوق نجومی بر نمی‌گردد.

آقای کدخدائی - چرا! الآن دارند همین کار را می‌کنند.

آقای یزدی - بالاخره اگر [این مصوبه را حذف کنند و] نتیجه‌اش این باشد که واقعاً دوباره به همان وضعیت برگردد که حتی بتوانند صد میلیون تومان حقوق بدهند، چگونه می‌شود ایراد گرفت.

آقای مدرسی یزدی - می‌شود. اگر این‌دفعه دوباره آمد، ما ایراد می‌گیریم.

آقای کدخدائی - بله.

آقای مدرسی یزدی - یعنی اگر حذف هم کردند، ما ایراد می‌گیریم.

منشی جلسه - اگر حذف کنند که دیگر نمی‌شود ایراد گرفت.

آقای مدرسی یزدی - چرا؛ می‌گوییم در جایی که شما یک چیزی را در مصوبه آوردید و بعد حذف می‌کنید، لازمه‌اش این است که حقوق‌های غیر متعادل پرداخت بشود و این خلاف نظام اداری صحیح است. به هر حال، فعلاً ایراد دارد. حالا تا بعد.

آقای کدخدائی - بگوییم ایراد باقی است؟

آقای مدرسی یزدی - بله، معلوم است.

آقای کدخدائی - آقایان، به این رأی بدهید تا تکلیف ما مشخص بشود. آقای دکتر سوادکوهی می‌خواهند بعد از رأی‌گیری صحبت کنند. بفرمایید.

آقای سوادکوهی - متنی که [از مصوبه‌ی ۱۳۹۵/۱۲/۱۴ مجلس شورای اسلامی] پیش روی من است، این است: «مجلس بر مصوبه قبلی خود در تبصره (۱) ماده (۳۸) اصرار ورزید.»

آقای کدخدائی - بله.

آقای سوادکوهی - یعنی مجلس اصرار خودش را به ما اعلام کرده است.

آقای کدخدائی - بله، درست است.

آقای سوادکوهی - ما هم نسبت به این مطلب چاره‌ای جز این نداریم که بگوییم ایراد باقی است.

آقای کدخدائی - بله، ایراد باقی است.

آقای مدرسی یزدی - به هر حال، ما اصلاً اینجا گفتیم این را از باب استثنا بیان کنند؛ به این معنا که اگر این نباشد، موجب اختلال در نظام اداری می‌شود.

آقای سوادکوهی - احسنت.

آقای ابراهیمیان - بله، این قاعده هم استثنا است.

آقای سوادکوهی - بله.

آقای مدرسی یزدی - اصلاً عین این لفظ را به کار بردیم. ما الآن هم می‌گوییم که اگر می‌خواهد اصلاح بشود، باید طوری باشد که کاملاً راه سوء استفاده‌ها هم مُنسد بشود.

آقای کدخدائی - ما همین مطلب را گفتیم.

آقای یزدی - شما تضمین کنید که اگر صد میلیون هم به عنوان سقف بدهند، دیگر اختلالی پیش نمی‌آید؟

منظورم این است که با قید «اختلال»، مسئله حل نمی‌شود.

آقای کدخدائی - بله، حالا آن یک بحث دیگری است، ولی ما گفتیم که ایراد شورای نگهبان درست است. ما گفتیم در جایی که بحث تخصص یا بحث مدیریت مطرح است، نباید این سقف برای آنها گذاشته شود. مثلاً مدیرانی که می‌توانند کارهای مهمی را انجام بدهند، از این جهت، نباید این مصوبات مجلس به گونه‌ای باشد که موجب خروج این اشخاص باشد. من چند بار به این مطلب تأکید کردم. همین دیروز هم دوباره مصاحبه کردم و گفتم نظر شورای نگهبان این بوده است و ما از این نظر دفاع می‌کنیم، ولی اینکه رقم آن چقدر باشد و چقدر بدهند، دیگر به ما مربوط نیست.

آقای مدرسی یزدی - بله، آن ربطی به ما ندارد.

آقای کدخدائی - آن بحث کارشناسی خود مجلس و دولت است. گفتم ما در شورای نگهبان هیچ رقم خاصی را برای این مسئله مشخص نمی‌کنیم.

آقای مدرسی یزدی - می‌توانند حداقل، سقف حقوق را پایین بیاورند.

آقای کدخدائی - بله، حتی من گفتم شما می‌توانید از صفر ریال تا بی‌نهایت هم رقم پیشنهاد بدهید. ما اصلاً در آن دخالتی نمی‌کنیم. مشکل ما در واقع، آن ضوابط و معیارهایی است که در این تبصره لحاظ نشده است.

آقای موسوی - آقای دکتر، یک صحبتی با نمایندگان بشود تا این درست شود.

آقای اسماعیلی - آقای دکتر، الآن این صحبت‌ها فقط دارد وقتان را می‌گیرد. به هر حال، ما یک چیزی گفتیم و آنها هم بر مصوبه‌ی خودشان اصرار کرده‌اند. چاره‌ای نیست؛ رد بشویم دیگر.

آقای کدخدائی - ما بگوییم فعلاً با توجه به اینکه اصلاحی به عمل نیامده است، ایراد سابق ما باقی است.

آقای سوادکوهی - بله.

آقای موسوی - حالا بالاخره آن مشکل هنوز هست. ببینید؛ من فکر می‌کنم آن چیزی که الآن جار و جنجال راه انداخت، اضافه کردن کلمه‌ی «مدیران» توسط کمیسیون بود.

آقای اسماعیلی - گفتند شورا گفته است که «مدیران» را اضافه کنید.

آقای موسوی - بله، این طوری گفته شد.

آقای کدخدائی - ما گفتیم بنویسند «مدیریت»؛ چون اصلاً «مدیران» مطرح نبود.

آقای موسوی - بله، ما گفتیم بنویسید «مدیریت»، ولی در کمیسیون، «مدیران» نوشتند

آقای مدرسی یزدی - نه، آن که واقعاً اشتباه است.

آقای کدخدائی - بله.

آقای مدرسی یزدی - یک دلیل آن این بود که آقای دکتر ره‌پیک گفتند که چرا باید

حقوق مدیر با کارمندش یکی باشد؛ باید بیشتر باشد.

آقای کدخدائی - بله.

آقای ره‌پیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - بحث عدم تناسب و مانند اینها بود؛ نه

بحث رقم، نه بحث سقف حقوق.

آقای کدخدائی - بله.

آقای مدرسی یزدی - دیگر بحث رقم هم به همین صورت است.

آقای اسماعیلی - بله، بحث رقم است دیگر؛ رقم آن، در آسمان که پیدا نمی‌شود!

آقای موسوی - خب، الآن این تبصره‌ای هم که در این مصوبه آمده است، همگانی که

نیست. تکیه‌ی آن بر روی مشاغل تخصصی، واحدهای عملیاتی، مناطق مرزی و

محروم است.

آقای کدخدائی - البته همه‌اش با هم است دیگر. الآن آن ویرگولی را هم که آن موقع،

بعد از ایراد اول ما [در بند (۷) نظر شماره ۹۵/۱۰/۵۰۳۲ مورخ ۱۳۹۵/۱۱/۱۹، در

تبصره (۱) ماده (۳۸) مصوب ۱۳۹۵/۱۱/۲۶] بین این موارد گذاشته بودند، برداشته‌اند و

آن دوباره همه را به هم عطف کرده‌اند.

آقای موسوی - نه، می‌گویم در خود این تبصره، یک حالت استثنایی هست.

آقای کدخدائی - بله خب.

آقای مدرسی یزدی - اگر قید «استثنا» را آورده بودند که مسئله دیگر حل می‌شد.

آقای کدخدائی - بله.

آقای موسوی - منتها ما قبلاً ایراد دیگری گرفته بودیم.

آقای کدخدائی - به همین موضوع ایراد گرفتیم. ببینید؛ الآن سقف حقوق اینها چهارده

میلیون می‌شود. الآن مثلاً رئیس فلان دانشگاه علوم پزشکی در تهران، در هیچ‌جا مطب

ندارد و با سی سال خدمت، در دانشگاه مشغول به کار است و دارد بیست میلیون تومان حقوق می‌گیرد. حالا با تصویب این مصوبه باید چهارده میلیون تومان حقوق بگیرد.

آقای موسوی - حقوق آن بیشتر از چهارده میلیون است.

آقای مدرسی یزدی - حالا آن که استثنا است. بنا شد که پزشک‌ها استثنا باشند.

آقای کدخدائی - نه، کجا بنا شد پزشکان استثنا بشوند؟

آقای مدرسی یزدی - این را داریم.

آقای ابراهیمیان - همان [مفاد ماده (۸۹) لایحه‌ی برنامه ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران (۱۴۰۰ - ۱۳۹۶)، مصوب ۱۳۹۵/۱۰/۲۶ مجلس شورای اسلامی]^(۱) است که [در مصوبه‌ی مورخ ۱۳۹۵/۱۱/۲۶]^(۲) بر آن اصرار کردند.

آقای کدخدائی - نه، آن بحث دیگری است.

آقای موسوی - بله، آن یک چیز دیگری است.

آقای کدخدائی - آن بحث این بود که پزشک‌ها مطب خصوصی داشته باشند یا نداشته باشند.

۱. بند (ب) ماده (۸۹) لایحه برنامه پنج‌ساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران (۱۴۰۰-۱۳۹۶)، مصوب ۱۳۹۵/۱۰/۲۶ مجلس شورای اسلامی: «ماده ۸۹- الف - ...

ب- کلیه پزشکان، دندانپزشکان و داروسازانی که در استخدام پیمانی و یا رسمی دستگاه‌های اجرایی موضوع این قانون هستند، مجاز به فعالیت انتفاعی پزشکی در سایر مراکز تشخیصی، آموزشی، درمانی و بیمارستان‌های بخش خصوصی، عمومی غیر دولتی با رعایت تبصره (۱) ماده واحده قانون ممنوعیت تصدی بیش از یک شغل، مصوب ۱۳۷۳ و یا فعالیت انتفاعی پزشکی در بخش خصوصی مرتبط با حوزه ستادی مربوط به غیر از دستگاه اجرایی خود نیستند. مسئولیت اجرای این بند به عهده وزرای وزارتخانه‌های مربوطه و معاونان آنها و مسئولان مالی دستگاه‌های مذکور است.»

۲. اصلاحیه‌ی بند (ب) ماده (۸۹) لایحه برنامه پنج‌ساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران (۱۴۰۰-۱۳۹۶)، مصوب ۱۳۹۵/۱۱/۲۶ مجلس شورای اسلامی: «به انتهای بند (ب) ماده (۸۹)، عبارت زیر اضافه گردید:

«دولت مکلف است در اجرای این حکم با جبران خدمات ذی‌نفعان از طریق اعمال تعرفه خاص در چهارچوب بودجه سنواتی اقدام نماید.»»

آقای مدرسی یزدی - خیلی خوب، به هر حال ما گفتیم باید طوری باشد که رغبت بکنند که [اگر اشتغال دولتی دارند]، به بخش خصوصی وارد نشوند.

آقای کدخدائی - الآن بر این اساس، آن پزشکانی که به عنوان هیئت علمی فعالیت می کنند، دیگر نمی توانند در بخش خصوصی فعالیت داشته باشند.

آقای شبزنده‌دار - ما در نظر شورا، قیدی گذاشته بودیم که باید جبران کنند.

آقای کدخدائی - جبران برای آن پزشکانی بود که [در بخش دولتی فعالیت دارند و] به مطب نمی روند.

آقای شبزنده‌دار - بله.

آقای مدرسی یزدی - نه، برای آنها نبود. کلاً سیستم پزشکی این طور شد.

آقای کدخدائی - حالا به هر حال، خود مجلس این را می گوید؛ من که نمی دانم.

آقای موسوی - من فکر می کنم با این سی درصد (۳۰٪) [مذکور در تبصره (۱) ماده (۳۸)]، دریافتی ها از چهارده میلیون تومان بیشتر بشود. اگر سقف دستمزد شش میلیون باشد، دو تا شش میلیون، دوازده میلیون می شود.

منشی جلسه - آقای دکتر، دوازده میلیون و ششصد هزار تومان می شود.

آقای موسوی - سی درصد (۳۰٪) هم باید به آن اضافه بشود.

آقای کدخدائی - پانزده میلیون تومان می شود.

آقای ابراهیمیان - نه آقای دکتر، تازه این چیزی است که فقط ابلاغ می شود؛ چون در اینجا نزولاتش را حساب نکرده اند.

آقای کدخدائی - بله، آن که خیلی می شود؛ هیچ وقت آن را حساب نمی کنند.

آقای ابراهیمیان - مالیات و دیگر نزولات را حساب نمی کنند.

آقای کدخدائی - بله، آنها که همیشه هست.

آقای موسوی - حالا اگر دومرتبه شورای نگهبان ایراد بگیرد، علیه شورا جوسازی می کنند.

آقای مدرسی یزدی - بگذارید بکنند! ما که نمی توانیم به کشور خیانت کنیم.

آقای ابراهیمیان - درست است.

آقای کدخدائی - خیلی خوب، حالا می گوییم با توجه به اینکه اصلاحی به عمل نیامده است، ایراد باقی است.

آقای شبزنده‌دار - بله، رأی بگیرید که ایراد رفع شده است یا نه.

آقای کدخدائی - نه، به مصوبه‌ی خود اصرار کرده‌اند.

آقای شبزنده‌دار - بله، اصرار کرده‌اند.

آقای کدخدائی - پس این طور بگوییم با توجه به اینکه اصلاحی به عمل نیامده است، ایراد باقی است دیگر.

آقای مدرسی یزدی - بله، ایراد باقی است.

آقای اسماعیلی - به قول مرحوم حاج آقای رضوانی [از فقهای سابق شورای نگهبان]، این ایراد به قوت خودش باقی است.

آقای کدخدائی - همه‌ی آقایان به این مورد رأی دادند.

منشی جلسه - نه آقای دکتر، همه رأی ندادند.

آقای کدخدائی - چه کسی رأی نداد؟ آقای دکتر موسوی رأی نمی‌دهید؟

آقای موسوی - ما بلا تکلیفیم.

آقای کدخدائی - هفت رأی شد دیگر. الان اگر آقای دکتر موسوی هم رأی ندهند، باز هفت تا رأی می‌شود. مشکلی نیست. هفت رأی داده شد. ایراد هنوز باقی است. برویم.

آقای مدرسی یزدی - واقعاً معنا ندارد که بگوییم ایراد برطرف شده است.

آقای کدخدائی - خیلی خوب.

آقای موسوی - بله، چون قبلاً هم همین نظر را به مجلس دادیم و مجلس بر نظر خود اصرار کرده، ایراد هنوز برطرف نشده است.

آقای شبزنده‌دار - بله، همان ایراد قبلی است دیگر.

آقای کدخدائی - بله، همان نظر اولی شورا [مذکور در بند (۷) نظر شماره ۹۵/۱۰۰/۵۰۳۲ مورخ ۱۳۹۵/۱۱/۱۹ شورای نگهبان] است دیگر. خیلی خوب.

آقای مدرسی یزدی - تازه آقای لاریجانی هم گفت حالا اگر خیلی اصرار کردند، به مجمع نمی‌فرستیم.

آقای کدخدائی - نه، حالا با آنها صحبت می‌کنیم.

آقای مدرسی یزدی - اتفاقاً اگر به مجمع بفرستند، پخته‌تر می‌شود؛ طوری نیست.

آقای اسماعیلی - نه، حذفش می‌کنند.

آقای مدرسی یزدی - حالا چرا نظر مجمع گرفته نشود؟

آقای شب‌زنده‌دار - اصلاً یک مصوبه‌ی بهتری را به شورای نگهبان می‌فرستند.

آقای موسوی - با نمایندگان صحبت کنیم. مگر نمی‌توانند تغییرش بدهند؟

آقای کدخدائی - چرا خب؛ می‌توانند تغییرش بدهند، اما الآن فکرشان به اینجا رسیده است که به همان مصوبه‌ی خود اصرار کنند.

آقای مدرسی یزدی - نه، فکرشان نرسیده است. معلوم بود که یک عده‌ای می‌خواستند آن طوری باشد [که درصد اختلاف دستمزدها زیاد باشد] که رد قضیه را بپوشاند.

آقای موسوی - قضیه یک مقدار عصبانیتی شد.

آقای مدرسی یزدی - نه، معلوم بود.

آقای موسوی - یعنی چون سر و صدا شد، اینها هم از این جهت، گفتند پس اصلاً همان چیزی باشد که اول تصویب کردیم.

آقای مدرسی یزدی - نه خب، اصلاً معلوم بود که برخی آقایان می‌خواهند قضیه را به نفع خودشان تغییر دهند. اینها هم یک‌طور دیگری عمل کردند و کار به اینجا رسید.

آقای کدخدائی - خیلی خب، ایراد بعدی شورا را بخوانید.

منشی جلسه - مورد بعدی [در نظر شماره ۹۵/۱۰۰/۵۵۷۴ مورخ ۱۳۹۵/۱۲/۷] یک تذکری بوده است که ظاهراً توجهی به آن نشده است.

آقای کدخدائی - توجه نشده است؟

منشی جلسه - نه. «تذکرات:

۱- در ماده (۵۱)،^(۱) واژه «که» بعد از واژه «ضوابط» حذف گردد.»

آقای کدخدائی - خب، رفع شده است دیگر.

۱. اصلاحیه‌ی بند (ب) ماده (۵۱) لایحه برنامه پنج‌ساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران (۱۴۰۰-۱۳۹۶)، مصوب ۱۳۹۵/۱۱/۲۶ مجلس شورای اسلامی: «در بند (ب) ماده (۵۱)،* عبارت «قوانین و مقررات مربوطه» جایگزین کلمه «ضوابطی» شد و عبارت «تدوین می‌گردد» حذف شد.»

* بند (ب) ماده (۵۱) لایحه برنامه پنج‌ساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران (۱۴۰۰-۱۳۹۶)، مصوب ۱۳۹۵/۱۰/۲۶ مجلس شورای اسلامی: «ماده ۵۱-

الف- ...

ب- در خصوص روستاهای هلیله و بندرگاه مجاور نیروگاه اتمی بوشهر، بر اساس ضوابطی که توسط وزارت کشور و با همکاری سازمان انرژی اتمی و سازمان تدوین می‌گردد، تعیین تکلیف شود.»

آقای مدرسی یزدی - احتیاجی به این اصلاح نیست. اصلاً الآن درست است. مثل اینکه قبلاً [در بند (الف) ماده (۵۱) مصوبه‌ی ۱۳۹۵/۱۰/۲۶ مجلس شورای اسلامی] «... بر اساس ضوابطی که ...» بوده است، ولی بعد آن را [در مصوبه‌ی ۱۳۹۵/۱۱/۲۶] اصلاح کردند. این درست است؛ مشکلی ندارد. نه، واقعاً درست است.

آقای کدخدائی - آنها در واقع به شورای نگهبان تذکر داده‌اند. می‌خواسته‌اند بگویند که تذکرتان وارد نیست.

آقای موسوی - اصلاً نظری نداده‌اند.

منشی جلسه - ظاهراً کلاً به تذکرات توجهی نشده است.

آقای مدرسی یزدی - اصلاً این تذکر بجا نبوده است. ظاهراً اصل آن عبارت یک چیز دیگری بوده است و ما اشتباه کرده‌ایم.

آقای رهپیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - آن تذکری که حاج آقای مدرسی می‌فرمایند، درست بوده است. کلمه‌ی «ضوابطی» حذف شده است و به جای آن گفته‌اند: «... قوانین و مقررات مربوطه که توسط وزارت کشور و با همکاری سازمان انرژی اتمی و سازمان، تعیین تکلیف شود.»

آقای مدرسی یزدی - خب، چطور این‌طور شده است؟

آقای رهپیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - معنی آن را خراب کرده است. این [«تدوین می‌گردد»] را باید حفظ می‌کردند تا معنی آن درست می‌شد. الآن، کلمه‌ی «ضوابطی» و عبارت «تدوین می‌گردد»، حذف شده است.

آقای مدرسی یزدی - «ضوابطی» حذف شده است؟

آقای رهپیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - بله، به جای آن، عبارت «قوانین و مقررات مربوطه» آمده است. با این تغییر، معنی آن خراب می‌شود. تذکر درست بود، اما به آن عمل نکرده‌اند.

منشی جلسه - حاج آقا، به تذکر عمل نکرده‌اند، ولی تذکر درست بوده است.

آقای مدرسی یزدی - بله، اگر اصل تذکر درست بوده است؛ باید اصلاح می‌کردند.

منشی جلسه - تذکر بعدی: «۲- در ماده (۸۵)،^(۱) دو بار اصلاح به عمل آمده است

۱. اصلاحیه‌ی ماده (۸۵) لایحه برنامه پنج‌ساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری

که باید اصلاح گردد.» به این تذکر هم توجه نشده است.

آقای کدخدائی - کجا؟

منشی جلسه - یک بار در متن اصلاح کرده‌اند، یک بار هم این را در تذکرات آخر مصوبه اصلاح کرده بودند.^(۱) ایراد بعدی: «۵- در بند (ب) ماده (۸۹)، علی‌رغم اصلاح به عمل آمده، ایراد سابق این شورا^(۲) کماکان به قوت خود باقی است و باید حکم ماده به جبران محرومیت از کار در بخش خصوصی به واسطه عدم پرداخت حقوق مناسب مشروط شود.»

آقای کدخدائی - ببینید؛ ما همین عبارت را برایشان نوشته بودیم، آنها هم عین آن عبارت را آورده‌اند.

→

اسلامی ایران (۱۴۰۰-۱۳۹۶)، مصوب ۱۳۹۵/۱۱/۲۶ مجلس شورای اسلامی: «در صدر ماده (۸۵)، * قبل از عبارت «مکلف است» عبارت «با رعایت مصوبات شورای عالی فضای مجازی» اضافه شد.»
 * ماده (۸۵) لایحه برنامه پنج‌ساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران (۱۳۹۶-۱۴۰۰)، مصوب ۱۳۹۵/۱۰/۲۶ مجلس شورای اسلامی: «ماده ۸۵- وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات (سازمان فناوری اطلاعات) مکلف است با همکاری وزارت آموزش و پرورش، تا پایان سال دوم اجرای قانون برنامه، هوشمندسازی مدارس، امکان دسترسی الکترونیک (سخت‌افزاری- نرم‌افزاری و محتوا) به کتب درسی، کمک آموزشی، رفع اشکال، آزمون و مشاوره تحصیلی، بازی‌های رایانه‌ای آموزشی، استعدادسنجی، آموزش مهارت‌های حرفه‌ای، مهارت‌های فنی و اجتماعی را به صورت رایگان برای کلیه دانش‌آموزان شهرهای زیر بیست هزار نفر و روستاها و حاشیه شهرهای بزرگ فراهم نماید. دولت برای تأمین هزینه‌های این ماده می‌تواند از مشارکت بخش غیر دولتی استفاده نماید. هزینه‌های مذکور به عنوان هزینه‌های قابل قبول مالیاتی تلقی می‌شود.»

۱. بند (۱۷) اصلاحات لایحه برنامه پنج‌ساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران (۱۴۰۰-۱۳۹۶)، مصوب ۱۳۹۵/۱۱/۲۶ مجلس شورای اسلامی: «در مورد تذکرات شورای نگهبان، اصلاحات عبارتی زیر انجام گرفت:

۱- ...

۱۷- در سطر اول ماده (۸۵)، پس از عبارت «مکلف است»، عبارت «با رعایت مصوبات شورای عالی فضای مجازی» اضافه می‌شود.»

۲. بند (۲۲) نظر شماره ۹۵/۱۰۰/۵۰۳۲ مورخ ۱۳۹۵/۱۱/۱۹ شورای نگهبان: «۲۲- در ماده (۸۹)، اطلاق بند (ب)، نسبت به صورت عدم جبران محرومیت از کار در بخش خصوصی به واسطه عدم پرداخت حقوق مناسب، مغایر بند (۱۰) اصل (۳) قانون اساسی است ...»

آقای ابراهیمیان - درست است.

منشی جلسه - در اصلاحیه گفته‌اند: «اجرای این حکم مشروط به جبران محرومیت از کار در بخش خصوصی، پرداخت حقوق مناسب و تأمین اعتبار در بودجه‌های سنواتی است.» آقای دکتر، رأی‌گیری کنید.

آقای موسوی - نه، فکر کنم مطب مشمول این محرومیت نباشد. این ماده فقط محرومیت در مراکز بخش خصوصی را می‌گوید، ولی یک پزشک می‌تواند خودش مطب داشته باشد؛ نمی‌تواند؟

آقای کدخدائی - مطب هم جزئی از بخش خصوصی است دیگر.

آقای ابراهیمیان - بله، شامل مطب هم می‌شود.

آقای کدخدائی - چه اشکالی دارد؟ مطب هم جزء بخش خصوصی می‌شود دیگر. اشکالی ندارد.

آقای موسوی - آخر کلمه‌ی «مراکز» را آورده است.

آقای کدخدائی - گفته است: «سایر مراکز ... بخش خصوصی»؛ درست است؟

آقای موسوی - گفته‌اند: «بیمارستان‌های بخش خصوصی، عمومی غیر دولتی ...»؛ من فکر کنم منظورشان مطب نیست.

آقای کدخدائی - نه، اگر شما اشکال جدیدی دارید، بفرمایید.

آقای موسوی - نه، من اشکالی ندارم. می‌گویم در این متنی که نوشته شده، یک‌طوری خواسته‌اند اجازه‌ی کار در مطب را به آنها بدهند.

آقای کدخدائی - در اصلاحیه‌ی این بند گفته‌اند: «اجرای این حکم مشروط به جبران محرومیت از کار در بخش خصوصی ... است.» حالا بخش خصوصی شامل همه چیز می‌شود دیگر؛ هم شامل مطب می‌شود و هم شامل بیمارستان می‌شود.

آقای موسوی - من فکر می‌کنم مطب مشمول آن نیست.

آقای سوادکوهی - منتفی شده است؛ حکمش را منتفی کرده است.

آقای کدخدائی - بله، خیلی خوب. آقایانی که با توجه به اصلاح به عمل آمده، ایراد را باقی می‌دانند، اعلام نظر بفرمایند. پس تأیید شد.

منشی جلسه - ایراد بعدی: «۶- در ماده (۹۵)،^(۱) با عنایت به اینکه اصلاحی به عمل نیامده است، ایراد سابق این شورا^(۲) کماکان به قوت خود باقی است.» مجلس در اصلاحیه‌ی خود این بند و تبصره‌ی آن را حذف کرده است.^(۳) فقط اینجا یک اشتباهی شده است.

آقای مدرسی یزدی - چه اشتباهی شده است؟

منشی جلسه - نه، بعدی است. عذر می‌خواهم. اینجا فقط حذف شده است. مجلس در اصلاحیه‌ی خود گفته است: «بند (الف) ماده (۹۵) و تبصره آن حذف شد.»

آقای ابراهیمیان - حالا می‌خواهید این را این‌طوری بنویسید که با توجه به حذف بند (الف) ماده (۹۵) و تبصره‌ی آن، ایراد شورا رفع شده است؛ یعنی به طور مشروح بنویسید.

آقای کدخدائی - ما بنویسیم؟

منشی جلسه - آقای دکتر، وقتی که ایراد شورا رفع شد، ما دیگر چیزی نمی‌نویسیم. ما

۱. اصلاحیه‌ی ماده (۹۵) لایحه برنامه پنج‌ساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران (۱۴۰۰-۱۳۹۶)، مصوب ۱۳۹۵/۱۱/۲۶ مجلس شورای اسلامی: «مجلس بر مصوبه قبلی* خود اصرار ورزید.»

* ماده (۹۵) لایحه برنامه پنج‌ساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران (۱۴۰۰-۱۳۹۶)، مصوب ۱۳۹۵/۱۰/۲۶ مجلس شورای اسلامی: «ماده ۹۵-

الف- به منظور هماهنگی برنامه‌ها و نظارت بر عملکرد کلیه دستگاه‌های اجرایی که در زمینه آسیب‌های اجتماعی وظایف بر عهده دارند، شورای عالی اجتماعی کشور به ریاست رئیس جمهور و نائب‌رئیس وزیر کشور تشکیل می‌گردد. وظایف، اختیارات و ترکیب اعضاء شورا به پیشنهاد وزارت کشور حداکثر ظرف مدت سه ماه پس از لازم‌الاجراء شدن این قانون به تصویب شورای عالی انقلاب فرهنگی می‌رسد. نظارت بر حُسن اجرا و پیگیری مصوبات شورای عالی اجتماعی بر عهده سازمان امور اجتماعی خواهد بود.

تبصره- مصوبات شورای عالی اجتماعی کشور جهت اجرای اصل (۱۳۸) قانون اساسی، برای بررسی مغایرت با قوانین، برای ریاست مجلس شورای اسلامی ارسال می‌گردد.»

۲. بند (۲۵) نظر شماره ۹۵/۱۰/۵۰۳۲ مورخ ۱۳۹۵/۱۱/۱۹ شورای نگهبان: «۲۵- در ماده (۹۵)، واگذاری تصویب وظایف، اختیارات و ترکیب اعضاء شورای عالی اجتماعی به شورای عالی انقلاب فرهنگی، مغایر اصل (۵۷) قانون اساسی شناخته شد. همچنین، نظارت بر حُسن اجرا و پیگیری مصوبات شورای عالی اجتماعی از سوی سازمان امور اجتماعی، منبئاً بر ایراد مذکور اشکال دارد. سایر بندهای این ماده نیز منبئاً بر ایراد مذکور واجد اشکال است.»

۳. اصلاحیه‌ی بند (الف) ماده (۹۵) لایحه برنامه پنج‌ساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران (۱۴۰۰-۱۳۹۶)، مصوب ۱۳۹۵/۱۲/۱۱ مجلس شورای اسلامی: «بند (الف) ماده (۹۵) و تبصره آن حذف شد.»

فقط آن ایرادی را که باقی بماند، می نویسیم.

آقای رهپیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - بله، آن ایرادی را که باقی است، می نویسیم.

منشی جلسه - مطلب بعدی همین نامه‌ای است که فکر کنم خدمت آقایان هم داده شده است.
آقای کدخدائی - بله، من یک مطلبی را توضیح بدهم. ظاهراً در مصوبه‌ی اصلاحی اخیر آمدند جزء (۱-۵) بند (ب) ماده (۹۵)^(۱) را اشتباهی حذف کردند و برای ما فرستادند. الآن آقای لاریجانی یک نامه‌ای برای ما نوشته‌اند و گفته‌اند اصلاحیه‌ی درست آن ماده، آن چیزی است که الآن در این نامه خدمت شما است.^(۲) یک نامه‌ای

۱. جزء (۱-۵) بند (ب) ماده (۹۵) لایحه برنامه پنج‌ساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران (۱۴۰۰-۱۳۹۶)، مصوب ۱۳۹۵/۱۱/۲۶ مجلس شورای اسلامی: «ماده ۹۵- الف - ...

ب - ...

۵- مقابله با اعتیاد با حمایت قوه قضائیه

۱-۵ توسط ستاد مبارزه با مواد مخدر جهت کشف و شناسایی اموال منقول و غیر منقول و سرمایه‌های قاچاقچیان و شبکه‌های تولید، توزیع و انتقال (ترانزیت) مواد مخدر، روان‌گردان‌ها و پیش‌سازهای مرتبط (به ویژه سرباندها و سرشبه‌ها) در داخل و خارج از کشور و ضبط این اموال با همکاری دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط اقدام نماید. وجوه حاصل از فروش این اموال در اجرای قانون مبارزه با مواد مخدر و اصلاحات و الحاقات بعدی آن برای اجرای تکالیف مندرج در این قانون پس از گردش خزانه در قالب بودجه سنواتی در اختیار ستاد مبارزه با مواد مخدر قرار می‌گیرد.»

۲. نامه‌ی شماره ۱۰۴/۱۰۲۹۷۹ مورخ ۱۳۹۵/۱۲/۱۷ رئیس مجلس شورای اسلامی: «پیرو نامه شماره ۱۰۴/۱۰۱۱۰۹ مورخ ۱۳۹۵/۱۲/۱۴ در اجرای اصل نود و چهارم (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، اصلاحیه مصوبه مجلس در خصوص جزء (۱-۵) بند (ب) ماده (۹۵) لایحه برنامه پنج‌ساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران (۱۴۰۰-۱۳۹۶) که در جلسه علنی روز چهارشنبه مورخ ۱۳۹۵/۱۲/۱۱ به تصویب رسیده است و به اشتباه به جای جزء (۱-۵) بند (ب) ماده (۹۵) ارسال گردیده است، به شرح زیر اصلاح می‌گردد:

جزء (۱-۵) بند (ب) ماده (۹۵) به قوت خود باقی است و جزء (۱-۵) بند (ب) ماده مذکور به شرح زیر حذف گردیده است:

۱-۵- ارزیابی رتبه دستگاه‌های اجرایی دولتی و نهادهای عمومی غیر دولتی از این حیث که در حوزه سلامت و آسیب‌های اجتماعی دارای مسئولیت می‌باشند و از حیث تأمین رضایت عمومی مردم و مراعات حقوق شهروندی به صورت سالانه از طریق سازمان امور اجتماعی مطابق سازوکارهای مصوب شورای عالی اجتماعی کشور و اطلاع‌رسانی نتایج به عموم مردم، کلیه دستگاه‌های اجرایی موظفند

است که ضمیمه‌ی سایر نامه‌ها است. گفته‌اند عدد آن بند را اشتباه نوشته‌اند. اشتباهی یک بند دیگری را حذف کرده بودند. الآن اصلاحیه‌ی درست آن را برای ما فرستاده‌اند. آقای دکتر لاریجانی امروز راجع به این هم برای من توضیح دادند. حالا اگر می‌خواهید، بررسی کنید.

منشی جلسه - بله، می‌خواستند جزء (۱-۵) را حذف بکنند، ولی به جای آن، جزء (۵-۱) را حذف کرده‌اند. به اشتباه بند مربوط به ستاد مبارزه با مواد مخدر حذف شده است؛ چیزی که ما اصلاً ایرادی به آن نگرفته بودیم.

آقای کدخدائی - بله، ما اصلاً به آن ایراد نگرفته بودیم.

آقای رهپیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - این جزء (۱-۵) مربوط به آن [بخش (۵) است که درباره‌ی «مقابله با اعتیاد با حمایت قوه قضائیه» گفته شده است].

منشی جلسه - ما به بحث مراعات حقوق شهروندی ایراد گرفته بودیم.

آقای رهپیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - نه، بحث حقوق شهروندی نبود. ایراد ما به سازمان امور اجتماعی بود که ذیل شورای عالی اجتماعی بود.^(۱)

آقای ابراهیمیان - این نامه اصلاً هیچ شماره‌ای ندارد.

منشی جلسه - چرا؛ دارد.

آقای کدخدائی - نه، اصل آن هم هست.

منشی جلسه - این هم اصل نامه است که به ما رسیده است دیگر.

آقای کدخدائی - نه، چون قبلاً این نامه به صورت غیر رسمی به شورا ارسال شده بود، ما هم همان نامه را به آقایان داده بودیم.

→

ضمن همکاری لازم در این زمینه، اقدامات لازم را برای بهبود وضعیت دستگاه متبوع به میزان بیست درصد (۲۰٪) نسبت به سال قبل به عمل آوردند.

جزء (۱-۵) بند (ب) ماده (۹۵) حذف شد.»

۱. بند (۲۵) نظر شماره ۹۵/۱۰/۵۰۳۲ مورخ ۱۳۹۵/۱۱/۱۹ شورای نگهبان: «۲۵- در ماده (۹۵)، واگذاری تصویب وظایف، اختیارات و ترکیب اعضای شورای عالی اجتماعی به شورای عالی انقلاب فرهنگی، مغایر اصل (۵۷) قانون اساسی شناخته شد. همچنین، نظارت بر حسن اجرا و پیگیری مصوبات شورای عالی اجتماعی از سوی سازمان امور اجتماعی مبنیاً بر ایراد مذکور اشکال دارد. سایر بندهای این ماده نیز مبنیاً بر ایراد مذکور واجد اشکال است.»

منشی جلسه - بله، همین طور است.

آقای کدخدائی - خب.

منشی جلسه - این نامه و نامه‌ی قبلی [مصوب این مرحله‌ی مجلس به شماره ۱۰۴/۱۰۱۱۰۹ مورخ ۱۳۹۵/۱۲/۱۴]، با شماره و امضای مجزایی به شورا فرستاده شده است. احتمالاً ما هم باید جداگانه نظر بدهیم.

آقای کدخدائی - نه، نیازی نیست که جداگانه جواب بدهیم. هر دو به یک مسیر می‌رود. نمی‌توانیم که یک وقت دیگری برای آن بگذاریم. الآن باید نظر شورا را بگوییم و رد بشویم.

منشی جلسه - مثل آن نامه‌ای است که گفته بودند اشتباه شده بود.^(۱)

آقای کدخدائی - نه، آن یک بحث دیگری بود. آن اشتباه نشده بود؛ همین‌طوری یک متنی فرستاده بودند و ما هم در مورد آن [در نامه‌ی شماره ۹۵/۱۰۰/۵۷۲۷ مورخ ۱۳۹۵/۱۲/۱۱ شورای نگهبان] نظر دادیم [و تأیید کردیم]. الآن بالای این نامه هم نوشته‌اند و برای ما توضیح داده‌اند که بین حذف (۱-۵) و (۵-۱) اشتباهی صورت گرفته است. ببینید آقای ره‌پیک، آن ایراد قبلی مان باقی نمی‌ماند؟

آقای ره‌پیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - نه، ببینید آقای دکتر؛ یکی از اصلاحات مجلس این است که بند (الف) ماده (۹۵) را حذف کردند که راجع به همان شورای عالی اجتماعی بود که در آن به شورای عالی انقلاب فرهنگی تکلیف کرده بودند.

۱. به نظر می‌رسد منظور، نامه‌ی شماره ۱۰۴/۹۹۵۷۳ مورخ ۱۳۹۵/۱۲/۹ رئیس مجلس شورای اسلامی به شورای نگهبان است: «پیرو نامه شماره ۱۰۴/۹۲۲۹۵ مورخ ۱۳۹۵/۱۱/۱۹ در اجرای اصل نود و چهارم (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، متن صحیح بند (۴) ماده (۳۳) لایحه برنامه پنج‌ساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران (۱۴۰۰-۱۳۹۶) که در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ ۱۳۹۵/۱۰/۲۶ قرائت و به تصویب مجلس رسیده است، به شرح زیر ارسال می‌گردد: ۴- (ماده الحاقی (۳)) دولت مکلف است سنوات ارفاقی را به عنوان سنوات خدمت قابل قبول تلقی و مطابق تبصره (۲) قانون بازنشستگی پیش از موعد کارکنان دولت مصوب ۱۳۸۶/۶/۵ توسط سازمان تأمین اجتماعی به برقراری مستمری بازنشستگان مشمول و بر اساس میانگین دو سال آخر پرداخت حق بیمه سنوات ارفاقی از تاریخ بازنشستگی آنان اقدام کند. شرکت‌های دولتی و مؤسسات و نهادهای عمومی غیردولتی موضوع تبصره (۳) قانون مذکور نیز با استفاده از منابع خود مشمول این حکم می‌باشند.

آقای کدخدائی - خب، این بند که حذف شد.

آقای مدرسی یزدی - یک ایراد دیگر هم در مورد شورای عالی اجتماعی در این [جزء ۱-] (۵) بند (ب) ماده (۹۵) [مطرح شده بود که گفته بودند سازمان امور اجتماعی زیر نظر آن شورا، بیاید ارزیابی از بعضی سازمان‌ها را انجام بدهد که آن بند را هم حذف کردند.

آقای رهپیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - شورای عالی اجتماعی را هم به شورای اجتماعی تبدیل کردند،^(۱) چون در همین ایام، شورای عالی انقلاب فرهنگی [در آیین‌نامه شورای اجتماعی کشور، مصوب جلسه (۷۹۳) مورخ ۱۳۹۵/۱۲/۳]، این شورا را با عنوان شورای اجتماعی تصویب کرده بود. یک بند دیگر از ایرادات ما [=] بند (۲۵) نظر شماره ۹۵/۱۰/۵۰۳۲ مورخ ۱۳۹۵/۱۱/۱۹ شورای نگهبان] این بود که به سازمان امور اجتماعی که نظارت بر حسن اجرا و پیگیری مصوبات شورای عالی اجتماعی را داشت، اشکال گرفته بودیم.

آقای کدخدائی - اصل آن بند مصوبه‌ی مجلس را بخوانید.

منشی جلسه - اصلش همین بندی است که خوانده شد.

آقای کدخدائی - نه، اصل آن بند قبلی را می‌گویم.

آقای رهپیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - این جزء (۱-۵) بند (ب) مربوط به آن سازمان امور اجتماعی است که باید حذف می‌کردند، اما اشتباهی جزء (۵-۱) بند (ب)، یعنی چهارتا بند بعدی را که مربوط به ستاد مبارزه با مواد مخدر بود، حذف کردند.

آقای کدخدائی - خب، الآن این جزء (۱-۵) که می‌گویید، کجاست؟

منشی جلسه - آن را حذف کردند. نامه‌اش دست شما است.

آقای کدخدائی - نه، این نیست.

منشی جلسه - چرا دیگر؟ همین است. الآن همین جزء را حذف کرده‌اند.

آقای کدخدائی - ببینید؛ الآن این موضوع برای آقایان روشن شد؟

آقای مدرسی یزدی - بله، حذفش کرده‌اند دیگر.

آقای کدخدائی - نه، جابه‌جا حذف کرده بودند. در این نامه همین را توضیح داده‌اند.

۱. اصلاحیه‌ی ماده (۹۵) لایحه برنامه پنج‌ساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران (۱۴۰۰-۱۳۹۶)، مصوب ۱۳۹۵/۱۱/۲۶ مجلس شورای اسلامی: «در کلیه بندهای ماده (۹۵)، عبارت «شورای عالی اجتماعی» به عبارت «شورای اجتماعی» تغییر یافت.»

آقای مدرسی یزدی - بله.

آقای کدخدائی - حالا اگر آقایان با این توضیح، ایراد دیگری ندارند، بفرمایند که ما از این عبور کنیم. خب، ایراد بعدی را هم بخوانید.

منشی جلسه - (۷- در اجزاء (۲) و (۳) بند (ب) ماده (۱۴۲)،^(۱) با عنایت به اینکه اصلاحی به عمل نیامده است، ایراد سابق این شورا^(۲) کماکان به قوت خود باقی است.» مجلس بر مصوبه‌ی اصلاحی اصرار کرده است.^(۳)

۱. اصلاحیه‌ی اجزای (۲) و (۳) بند (ب) ماده (۱۴۲) لایحه برنامه پنج‌ساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران (۱۳۹۶-۱۴۰۰)، مصوب ۱۳۹۵/۱۱/۲۶ مجلس شورای اسلامی: «مجلس بر مصوبه قبلی خود در مورد اجزای (۲) و (۳) بند (ب) ماده (۱۴۲)* اصرار ورزید.»
* اجزای (۲) و (۳) بند (ب) ماده (۱۴۲) لایحه برنامه پنج‌ساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران (۱۳۹۶-۱۴۰۰)، مصوب ۱۳۹۵/۱۰/۲۶ مجلس شورای اسلامی: «ماده ۱۴۲- به منظور اجرایی نمودن جداول کمی و احکام این قانون و نظارت بر اجرای برنامه:

الف- ...

ب- به منظور احیاء و تحکیم نظام نظارت در اجرای قانون برنامه، اقدامات زیر به عمل می‌آید:

۱- ...

۲- دیوان محاسبات کشور موظف است به منظور نظارت بر عملکرد مالی قانون برنامه ششم و بودجه‌های سنواتی (نظارت بر اثربخشی برنامه‌های مالی اجرایی و فعالیت‌های مالی دستگاه‌های اجرایی) اقدامات لازم را انجام دهد، به‌گونه‌ای که از سال دوم اجرای قانون برنامه، گزارش‌های نظارتی خود را به همراه گزارش تفریح بودجه به مجلس شورای اسلامی تقدیم نماید.

۳- تبصره ماده (۲) قانون دیوان محاسبات کشور به این شرح اصلاح می‌شود:

بعد از عبارت «هر واحد اجرایی که بر طبق اصول (۴۴) و (۴۵) قانون اساسی مالکیت عمومی بر آنها مترتب بشود»، عبارت «از جمله کلیه فعالیت‌های و درآمد- هزینه و منابع، مصارف شهرداری‌ها، سازمان تأمین اجتماعی، هلال احمر و واحدهای وابسته به آنها و مناطق آزاد و ویژه و موارد کمک به اشخاص حقیقی و حقوقی» اضافه می‌شود.»

۴. بند (۳۷) نظر شماره ۹۵/۱۰/۵۰۳۲ مورخ ۱۳۹۵/۱۱/۱۹ شورای نگهبان: «۳۷- اطلاق جزء (۲) بند (ب) ماده (۱۴۲)، در مواردی که نظارت مربوط به اعتبارات بودجه نیست، مغایر اصل (۵۵) قانون اساسی شناخته شد. همچنین، اطلاق جزء (۳) این بند، در مواردی که خارج از اعتبارات تعیین شده در بودجه سالانه باشد، مغایر اصل (۵۵) قانون اساسی و نظریه تفسیری این شورا در خصوص اصل (۵۵) قانون اساسی شناخته شد.»

۳. اصلاحیه‌ی اجزای (۲) و (۳) بند (ب) ماده (۱۴۲) لایحه برنامه پنج‌ساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران (۱۳۹۶-۱۴۰۰)، مصوب ۱۳۹۵/۱۲/۱۱ مجلس شورای اسلامی: «کمسیون بر مصوبه قبلی خود در مورد اجزای (۲) و (۳) بند (ب) ماده (۱۴۲) اصرار ورزید.»

منشی جلسه - بحث این بود که دیوان محاسبات کشور بر اجرای برنامه نظارت بکند. مجلس دوباره بر مصوبه‌ی قبلی‌اش اصرار کرده است.

آقای کدخدائی - حالا با توجه به اینکه مجلس اصرار کرده و اصلاحی هم نسبت به مصوبه‌ی قبلی به عمل نیامده است، آقایانی که این ایراد را باقی می‌دانند، اعلام نظر بفرمایند. اعلام کنند که آیا ایراد رفع شده است یا نه. آقایانی که ایراد را مرتفع شده می‌دانند، اعلام بفرمایند. پس ایراد باقی است.

منشی جلسه - ایراد بعدی هم راجع به همان بحث نظرات مجمع است: «۸- عدم اعمال نظرات مجمع تشخیص مصلحت نظام در خصوص مغایرت یا عدم انطباق مواد و بندهایی از برنامه با سیاست‌های کلی نظام، با توجه به بند (۷) آیین‌نامه نظرات مجمع تشخیص مصلحت نظام،^(۱) مصوب مقام معظم رهبری مدظله‌العالی، مغایر بند (۱) اصل (۱۱۰) قانون اساسی و در نتیجه خلاف موازین شرع شناخته شد.» یک ماده‌ی الحاقی هم به مصوبه اضافه کرده‌اند.

آقای کدخدائی - این که جدیداً الحاق کرده‌اند، چیست؟

آقای رهپیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - این برای بحث عدم انطباق با سیاست‌های کلی نظام است.

آقای کدخدائی - آهان، پس آن هم دوباره مربوط به ایرادهای مجمع است.

آقای رهپیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - ایراد جدید مجمع در این مورد عدم

۱. ماده (۷) مقررات نظارت بر حُسن اجرای سیاست‌های کلی نظام، مصوب ۱۳۹۲/۲/۲۴ مقام معظم رهبری: «ماده ۷- رئیس مجلس شورای اسلامی موظف است پس از اعلام وصول طرح‌ها و لوایح در مجلس، نسخه‌ای از آن را برای اطلاع مجمع ارسال نماید. همزمان با بررسی طرح‌ها و لوایح به خصوص قانون برنامه، قانون بودجه و تغییرات بعدی آنها در مجلس شورای اسلامی، کمیسیون نظارت مجمع نیز محتوای آنها را از نظر انطباق و عدم مغایرت با سیاست‌های کلی مصوب بررسی می‌نماید. کمیسیون نظارت مواردی را که مغایر یا غیر منطبق (حسب مورد) با سیاست‌های کلی می‌بیند، به شورای مجمع گزارش می‌نماید. در صورتی که مجمع هم مغایرت یا عدم انطباق را پذیرفت، نمایندگان مجمع موارد مغایرت و عدم انطباق (حسب مورد) را در کمیسیون‌های ذی‌ربط مجلس مطرح می‌کنند و نهایتاً اگر در مصوبه نهایی مجلس مغایرت و عدم انطباق باقی ماند، شورای نگهبان مطابق اختیارات و وظایف خویش بر اساس نظر مجمع تشخیص مصلحت اعمال نظر می‌نماید. تبصره- در صورت لزوم، مجمع می‌تواند تصمیم‌گیری درباره مغایرت یا عدم مغایرت مصوبات مجلس با سیاست‌های کلی را به کمیسیون نظارت واگذار کند.»

انطباق بود که مجلس برای رفع آن یک ماده الحاق کرده است.^(۱)

آقای کدخدائی - یعنی باز این هم در صلاحیت مجمع می شود. مجمع باید نظر بدهد.

آقای رهیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - بله، این در صلاحیت مجمع است.

آقای کدخدائی - این هم ایراد مجمع است. خیلی خوب.

منشی جلسه - البته آقای دکتر، این را ما خودمان هم باید بررسی کنیم؛ چون ماده‌ی جدیدی است.

آقای ابراهیمیان - از باب دیگری ممکن است ایراد داشته باشد. ایرادی ندارد که ما هم

بخوایم آن را بررسی کنیم.

آقای کدخدائی - بله، می توانیم. بخوانید تا اگر آقایان از باب دیگری ایراد دارند، بفرمایند.

منشی جلسه - «ماده الحاقی:

۱- وزارت نفت موظف است تمهیدات لازم را برای استفاده از ظرفیت‌ها و توانمندی‌های شرکت‌های بخش خصوصی و تعاونی و نهادهای عمومی غیر دولتی برای سرمایه‌گذاری در فعالیت‌های اکتشاف، تولید و بهره‌برداری (نه مالکیت) میادین نفت و گاز، به ویژه میادین مشترک، در چهارچوب سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی به عمل آورد.

۲- وزارت نفت موظف است به ذخایر راهبردی نفت و گاز به منظور اثرگذاری در بازار جهانی نفت و گاز با تأکید بر حفظ و توسعه ظرفیت‌های تولید نفت و گاز، به ویژه در میادین مشترک را تا پایان سال اول اجرای قانون برنامه افزایش دهد.

۳- در جهت اجرایی شدن سیاست‌های کلی برنامه ششم توسعه و اقتصاد مقاومتی، دولت موظف است فرهنگ جهادی در ایجاد ارزش افزوده، تولید ثروت، بهره‌وری، کارآفرینی، سرمایه‌گذاری و اشتغال مولد و اعطای نشان اقتصاد مقاومتی به اشخاص دارای خدمات برجسته در این زمینه را تقویت نماید و ابعاد اقتصاد

۱. نظر شماره ۹۴۱۲۸/۰۱۰۱ مورخ ۱۳۹۵/۱۱/۳۰ مجمع تشخیص مصلحت نظام: «در اجرای مقررات نظارت بر حسن اجرای سیاست‌های کلی نظام، ابلاغیه‌های مورخ ۱۳۸۴/۶/۱۵ و ۱۳۹۲/۱۲/۲۴ مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی) و در چارچوب اقدامات مصرح در ماده هفت مقررات مذکور، مصوبه جلسه مورخ ۱۳۹۵/۱۱/۳۰ شورای مجمع تشخیص مصلحت نظام در مورد عدم انطباق بخش مربوطه در لایحه برنامه ششم توسعه با ماده (۱۲) سیاست‌های کلی برنامه، جهت اقدام توسط مجلس شورای اسلامی ارسال می‌گردد.»

مقاومتی و گفتمان‌سازی آن، به ویژه در محیط‌های علمی، آموزشی و رسانه‌ای و تبدیل آن به گفتمان فراگیر و رایج ملی را تبیین و ترویج نماید.»

آقای کدخدائی - خب، آقایان نسبت به این ماده‌ی الحاقی، ایراد شرعی یا ایراد قانون اساسی ندارند؟ خیلی خب.^(۱)

۱. نظر شماره ۹۵/۱۰۰/۵۶۹۸ مورخ ۱۳۹۵/۱۲/۱۸ شورای نگهبان: «عطف به نامه شماره ۱۰۴/۱۰۱۱۰۹ مورخ ۱۳۹۵/۱۲/۱۴ و پیرو نامه شماره ۹۵/۱۰۰/۵۵۷۴ مورخ ۱۳۹۵/۱۲/۷، لایحه برنامه پنج‌ساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران (۱۴۰۰-۱۳۹۶) که با اصلاحاتی در جلسه مورخ یازدهم اسفندماه یکهزار و سیصد و نود و پنج به تصویب مجلس شورای اسلامی رسیده است، در جلسه مورخ ۱۳۹۵/۱۲/۱۷ شورای نگهبان مورد بحث و بررسی قرار گرفت و با توجه به اصلاحات به عمل آمده، نظر این شورا به شرح زیر اعلام می‌گردد:

۱- ایرادات بندهای (۱)، (۲)، (۴) و (۷) سابق این شورا، با عنایت به اینکه اصلاحی به عمل نیامده است، کماکان به قوت خود باقی است.

۲- در صورت وصول نظرات مجمع تشخیص مصلحت نظام، متعاقباً این نظرات نیز اعلام خواهد شد. تذکرات:

۱- به تذکرات بندهای (۱)، (۲) و (۳) سابق این شورا توجه نگردیده است.

۲- در بند (الف) ماده (۶۹)، پس از عبارت حذف‌شده، حرف «و» نیز حذف گردد.»

لایحه بودجه سال ۱۳۹۶ کل کشور

منشی جلسه - «لایحه بودجه سال ۱۳۹۶ کل کشور»^(۱)

آقای رهپیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - آیت‌الله مؤمن هم یک نظری داده‌اند.

آیت‌الله مؤمن نوشته‌اند که من تا تبصره (۱۹) را خوانده‌ام و ایرادی نداشته است.

آقای مدرسی یزدی - درباره‌ی بودجه این را گفته‌اند؟

آقای رهپیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - بله، در مورد بودجه می‌گویند که تا

تبصره (۱۹) را خوانده‌اند و ایرادی نداشته است.

آقای موسوی - البته دوستانی که در پژوهشکده‌ی شورای نگهبان هستند، در مجموع

یک ایرادهای کلی به بودجه گرفته‌اند.^(۲) به‌طور کلی، قبل از اینکه بخواهیم وارد

جزئیات مصوبه بشویم، ما بایستی سیاست‌های کلی نظام را هم در نظر بگیریم. حالا

طبق ماده (۷) [مقررات نظارت بر حسن اجرای سیاست‌های کلی نظام مصوب

۱. لایحه بودجه سال ۱۳۹۶ کل کشور به تصویب هیئت وزیران رسید و طی نامه‌ی شماره ۱۱۱۹۴۵

مورخ ۱۳۹۵/۹/۱۴ به مجلس شورای اسلامی ارسال شد. این لایحه، پس از ارسال به مجلس شورای

اسلامی، نهایتاً در تاریخ ۱۳۹۵/۱۲/۱۵ به تصویب نمایندگان رسید. این مصوبه، مطابق با روند قانونی

پیش‌بینی شده در اصل (۹۴) قانون اساسی، طی نامه‌ی شماره ۲۲۰/۱۰۳۰۳۷ مورخ ۱۳۹۵/۱۲/۱۷ به

شورای نگهبان ارسال شد. این مصوبه، در مجموع در دو مرحله بین شورای نگهبان و مجلس شورای

اسلامی رفت و برگشت داشته است. شورای نگهبان این مصوبه را در مرحله‌ی اول رسیدگی در

جلسات مورخ ۱۳۹۵/۱۲/۱۷ (غیر رسمی)، ۱۳۹۵/۱۲/۲۱، ۱۳۹۵/۱۲/۲۲ (عصر و شب) و ۱۳۹۵/۱۲/۲۳

بررسی کرد و نظر خود مبنی بر مغایرت برخی از مواد این مصوبه با قانون اساسی و موازین شرع را طی

نامه‌ی شماره ۹۵/۱۰۰/۵۹۳۲ مورخ ۱۳۹۵/۱۲/۲۴ به مجلس شورای اسلامی اعلام کرد. در نهایت، با

اصلاحات مورخ ۱۳۹۵/۱۲/۲۴ مجلس، شورای نگهبان در مرحله‌ی دوم رسیدگی نظر خود را مبنی بر

عدم مغایرت این مصوبه با موازین شرع و قانون اساسی طی نامه‌ی شماره ۹۵/۱۰۰/۵۹۲۵ مورخ

۱۳۹۵/۱۲/۲۵ به مجلس شورای اسلامی اعلام کرد. همچنین بر اساس نامه‌ی رئیس مجلس، بند الحاقی

تبصره (۱۳) که از قلم افتاده بود، طی نامه‌ی شماره ۲۲۰/۲۰۰۶۱ مورخ ۱۳۹۶/۳/۱۶ به شورای نگهبان

ارسال شد و شورای نگهبان نظر خود مبنی بر عدم مغایرت آن با موازین شرع و قانون اساسی را طی

نامه‌ی شماره ۹۶/۱۰۲/۱۴۶۶ مورخ ۱۳۹۶/۳/۲۵ به مجلس شورای اسلامی اعلام کرد.

۲. در این خصوص، بنگرید به: نظر کارشناسی مجمع مشورتی حقوقی پژوهشکده شورای نگهبان،

شماره ۹۵۱۲۰۷۹، مورخ ۱۳۹۵/۱۲/۱۴، صص ۱-۶، قابل مشاهده در نشانی زیر: yon.ir/9W9k0

۱۳۹۵/۱۲/۱۴ مقام معظم رهبری،^(۱) باید لوایح و قوانین، از جمله مصوبه‌ی بودجه، از لحاظ اینکه با سیاست‌های کلی نظام انطباق دارد یا مغایرت دارد، مورد بررسی قرار بدهیم. حالا دوستانی اینجا در پژوهشکده زحمت کشیده‌اند و سیاست‌های کلی مختلفی را که با این مصوبه مغایرت دارد، مطرح کرده‌اند؛ یکی از آنها همان سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی است، یکی هم سیاست‌های کلی برنامه‌ی ششم توسعه است و یکی هم سیاست‌های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی است که موارد آن را ذکر کرده‌اند. حالا اگر یک‌وقت لازم است، توضیح می‌دهم؛ چون من اینها را جمع‌بندی کرده‌ام و یادداشت کرده‌ام که اگر لازم است، توضیح بدهم.

آقای مدرسی یزدی - اینها سر جایش بگویید.

آقای موسوی - الآن فقط اجمالاً بگویم که این موارد کلیاتی است که این مصوبه با همین چیزهایی که گفتیم، مغایرت دارد؛ یکی با سیاست‌های کلی برنامه‌ی ششم و یکی هم با سیاست‌های کلی اصل (۴۴) مغایرت دارد.

آقای کدخدائی - آقای دکتر [موسوی]، الآن که اینها را می‌فرمایید، اثری ندارد. می‌فرمایید اجمالاً این مصوبه یک مغایرت‌هایی با سیاست‌های کلی دارد؛ قبول است. وقتی ما به همان بند مورد نظر شما رسیدیم، شما همان‌جا مغایرت مربوط را بفرمایید که بحث بشود و رأی‌گیری بکنیم.

آقای موسوی - این مسائل هم باشد تا ان‌شاءالله خود آقای دکتر ره‌پیک آنها را بفرمایند.

۱. ماده (۷) مقررات نظارت بر حسن اجرای سیاست‌های کلی نظام مصوب ۱۳۹۲/۱۲/۲۴ مقام معظم رهبری: «ماده ۷- رئیس مجلس شورای اسلامی موظف است پس از اعلام وصول طرح‌ها و لوایح در مجلس، نسخه‌ای از آنها را برای اطلاع مجمع ارسال نماید. همزمان با بررسی طرح‌ها و لوایح به خصوص قانون برنامه، قانون بودجه و تغییرات بعدی آنها در مجلس شورای اسلامی، کمیسیون نظارت مجمع نیز محتوای آنها را از نظر انطباق و عدم مغایرت با سیاست‌های کلی مصوب بررسی می‌نماید. کمیسیون نظارت مواردی را که مغایر یا غیر منطبق (حسب مورد) با سیاست‌های کلی می‌بیند، به شورای مجمع گزارش می‌نماید. در صورتی که مجمع هم مغایرت یا عدم انطباق را پذیرفت، نمایندگان مجمع موارد مغایرت و عدم انطباق (حسب مورد) را در کمیسیون‌های ذی‌ربط مجلس مطرح می‌کنند و نهایتاً اگر در مصوبه نهایی مجلس مغایرت و عدم انطباق باقی ماند، شورای نگهبان مطابق اختیارات و وظایف خویش بر اساس نظر مجمع تشخیص مصلحت اعمال نظر می‌نماید. تبصره: در صورت لزوم، مجمع می‌تواند تصمیم‌گیری درباره مغایرت یا عدم مغایرت مصوبات مجلس با سیاست‌های کلی را به کمیسیون نظارت واگذار کند.»

آقای کدخدائی - آقای دکتر [سوادکوهی]، شما فرمایشی دارید؟ بفرمایید.

آقای سوادکوهی - حالا چون آقای دکتر موسوی این کلیات را مطرح فرمودند، فکر می‌کنم قبل از اینکه وارد بررسی مواد یا تبصره‌های مربوط به بودجه بشویم، شاید خوب باشد که ما پیشاپیش چند نکته را مد نظر داشته باشیم. من چیزی در مورد کلیت مصوبه‌ی بودجه شنیدم که فکر می‌کنم برای خودم چون تازگی داشت، نیاز است که نسبت به آن یک عنایتی صورت بگیرد. البته من به عزیزانی که در پژوهشکده‌ی شورای نگهبان هستند، این را گفتم و خواهش کردم که روی این مطلب پیگیری بشود تا اگر مورد مؤثری بود، یک ابهام کلی نسبت به اصل بودجه گرفته بشود. همچنین در صورتی که ایرادها، مربوط به سیاست‌های کلی برنامه‌ی ششم بود، با عجله از آن عبور نکنیم. من دو نکته را عرض می‌کنم؛ نکته‌ی اول اینکه، تلقی من از دیوان محاسبات این‌طور است و این‌طوری هم حضوراً از مسئولین آن شنیدم که می‌فرمودند این مصوبه‌ی بودجه، بودجه‌ی کل کشور نیست؛ در حالی که بودجه‌ی کل کشور باید در مصوبه‌ی مجلس بیاید. آنها می‌گویند درآمد- هزینه‌ی مربوط به کل کشور باید مصوبه‌ی بودجه باشد؛ در صورتی که ما دارای یک‌سری مراجعی هستیم که بودجه‌هایشان در این مصوبه ذکر نمی‌شود. برای من جای تعجب داشت که چطور ممکن است مجلس این موارد را در این مصوبه نداشته باشد! اگر حقیقتاً این‌طور مثال‌ها وجود داشته باشد، باید اینها را اعلام بکنند؛ یعنی دولت و مجلس باید زیر بار این مطلب بروند. ما باید این مسئله را مصداقی اعلام بکنیم که چرا درآمد- هزینه‌ی برخی نهادها در بودجه‌ی کل کشور نیامده است؛ در حالی که آن نهادها، تغذیه‌کننده از بودجه‌ی کل کشور هستند. فکر می‌کنم اولین نکته در کلیت این مسئله همین است که باید روی آن توجه بشود. نکته‌ی دوم مسئله‌ای است که آقایان [مسئول دیوان محاسبات کشور] گفتند. این مطلب هم برای من تازگی داشت. آنها می‌گویند این مقدار بودجه‌ای که اینجا نوشته می‌شود، بودجه‌ای نیست که ما چندان اختیاری داشته باشیم که در مواردی به‌موجب مصوبات و مقرراتی که باید ورود و نظارت بکنیم، این کار را انجام بدهیم، بعد مطمئن باشیم بعد از اینکه ایراد گرفتیم، مصوبه تغییری نکند؛ یعنی در شرایط فعلی، در مقررات ما، راه تغییرپذیری در ارتباط با مسائل بودجه‌ای، باز است یا به نحوی این راه، کاملاً گسترده است. من به آنها گفتم مثلاً چه چیزی هست که شما این مطلب را

می‌گویید؛ چون بالاخره دیوان محاسبات باید بر آنچه که مصوب شده است، نظارت کند و ببیند آیا بودجه در محل خودش هزینه شده است یا خیر. اینها می‌گویند شرکت‌هایی هستند که دولتی هستند و طبق اساسنامه‌ای که دارند، اختیاراتی برایشان منظور شده است. اینها می‌گویند ما هر کاری می‌کنیم که به این شرکت‌ها ایراد بگیریم و به آنها بگوییم که چرا بودجه در محل خودش صرف نشده است و چرا هزینه در مورد خودش انجام نشده است، فردا یا یک ساعت بعد، این شرکت‌ها یک مصوبه‌ی دیگری می‌آورند و می‌گویند ما باید طبق مصوبه، این‌طور هزینه کنیم؛ لذا می‌گویند آن کاری که دارد صورت می‌گیرد، اشکالی ندارد. حالا شاید این موضوع، مربوط به حقوق‌ها و مسائل مربوط به مصارفی که در ارتباط با شرکت‌ها است، باشد. ببینید؛ اگر این‌طور باشد، من فکر می‌کنم یکی از موضوعاتی که شورای نگهبان می‌تواند نسبت به آن به مجلس هشدار بدهد، [همین مورد است.] حداقل عزیزی که در پژوهشکده‌ی شورای نگهبان زحمت می‌کشند، در مواردی به یک نحوی در کلیت این قضیه ورود کنند، تا ما نسبت به یک مواردی که جای چنین اشکالی را دارد، در آن ورود کنیم. در واقع، این یکی از موارد نظارت ما [= شورای نگهبان] است که باید ببینیم آنچه در مورد وظایف دیوان محاسبات گفته شده است، به‌خوبی عمل می‌گیرد یا خیر؛ چون آن نهاد باید به وظیفه‌ی خودش و در ارتباط با آنچه که مقرر شده است، نظارت داشته باشد و ببیند که آیا مصرف بودجه، مطابق با مقررات بوده است یا نه. الان ادعای آنها این است که این راه تغییرپذیری در بودجه باز است. این راه باز، هر نوع تصرف را در ارتباط با اموری که در اختیار شرکت‌های دولتی قرار می‌گیرد، ممکن می‌سازد؛ لذا این دیوان می‌گوید ما هم نمی‌توانیم هیچ نظارتی بکنیم. من معتقدم که نسبت به این موارد [باید دقیق‌تر بررسی کنیم.] به نظر می‌رسد، اگر نسبت به این موارد، [واکنشی نشان ندهیم، وضعیت بدتری صورت می‌گیرد؛] چون می‌دانید که بودجه‌ی خیلی زیادی در اختیار شرکت‌های دولتی است. بودجه‌ای که در اختیار شرکت‌های دولتی است، بودجه‌ای نیست که ما بخواهیم با بودجه‌ی [جاهای دیگر مقایسه بکنیم؛] یعنی مطلبی که اینها می‌گویند این است که دوسوم کل بودجه، مربوط به شرکت‌ها و سازمان‌های دولتی است.

آقای یزدی - دیوان محاسبات چه شاهده‌ی ذکر کرده است که گفته است این مقدار

بودجه، بودجه‌ی کل کشور نیست؟

آقای سوادکوهی - همین را عرض کردم دیگر.

آقای یزدی - خب چه شاهی ذکر کرده‌اند؟

آقای سوادکوهی - من هم همین شواهد را از آنها خواستم.

آقای یزدی - بله، این یک مسئله است. مسئله‌ی دوم این است که اصلاً کار دیوان محاسبات همین است که ببیند این مبلغی که برای فلان شرکت معین شده است، آیا به‌جا مصرف شده است یا نه. کار دیوان محاسبات همین است. پس دیوان محاسبات چه‌کاره است؟ وظیفه‌ی دیوان محاسبات همین است دیگر.

آقای سوادکوهی - همین مطلب را به آنها عرض کردم.

آقای موسوی - مواردی از شرکت‌های دولتی ذکر شده است که دیوان نمی‌تواند [به درآمد - هزینه‌های آنها نظارت بکند].

آقای یزدی - حالا من می‌خواستم آن شاهد را ببینم؛ چه شاهی بر این است که این بودجه، بودجه‌ی کل کشور نیست؟ یعنی چه چیزی بودجه‌ی کل کشور نیست؟

آقای ابراهیمیان - آن شرکت‌هایی که در بودجه ذکر نشده‌اند، [محل اشکال است].

آقای موسوی - یک مواردی هست [که در مصوبه‌ی بودجه ذکر نشده است].

آقای سوادکوهی - بله، همین مطلب هم برای من اهمیت داشت؛ چون این امر تازگی دارد. طرح این مسائل، از طرف عزیزانی است که در دیوان محاسبات کار می‌کنند و به این مسائل وارد هستند، و آلاً اگر مواردی بخواهد از ناحیه‌ی دیوان محاسبات طرح بشود و مستندی هم نداشته باشند، این، بسیار قابل بحث و قابل تأمل است و ممکن است همین مطلب فسادانگیز باشد.

آقای یزدی - آن آقای که می‌گوید این بودجه، بودجه‌ی کل کشور نیست، از طرف دیوان محاسبات می‌گوید؟

آقای سوادکوهی - بله.

آقای یزدی - خب، آن فرد چه شاهی را ذکر کرده است؟

آقای سوادکوهی - همین؛ برای این مطلب شاهد دارند.

آقای یزدی - برای شما هیچ چیزی ذکر نکردند؟ آخر همین طوری که نمی‌شود گفت این، بودجه‌ی کل کشور نیست.

آقای سوادکوهی - الآن من می‌خواهم عرض کنم که به دیوان محاسباتی‌ها همین که حضرت عالی می‌فرمایید، گفتم. حرف من هم برای همین است. مطلب دوم اینکه دیوان محاسبات در مورد شرکت‌های دولتی می‌گوید که این شرکت‌ها به‌موجب مصوبه‌ی هیئت امنای اختیاراتی دارند؛ چون هیئت امنایی اداره شدن شرکت‌ها، به آنها اجازه می‌دهد، [که مصوبات این شرکت‌ها تغییر پیدا کند؛ لذا] چنانچه ما بخواهیم مطابق مصوبات سابق شرکت‌ها بر آنها نظارت کنیم و بگوییم که شما چرا این بودجه‌ها را این‌طور صرف نکرده‌اید، اینها می‌روند و یک ساعت بعد یک مصوبه‌ای می‌آورند و می‌گویند که آقا، این هزینه‌ها روا است، این جایز است! بعد به ما [= دیوان محاسبات] می‌گویند شما به ما ایراد وارد می‌کنید؛ در حالی که این مصوبه‌ی جدید است [که به ما اجازه‌ی صرف بودجه به این نحو را می‌دهد].

آقای کدخدائی - بله، برای کارشان یک مجوز می‌آورند. حالا من این مطلب را خدمت شما توضیح می‌دهم؛ چون این موضوع سابقه دارد و در شورا هم مطرح شده است.

آقای سوادکوهی - اینها مطالبی [بود که به ما گفته بودند. به هر حال] ممکن است این مطالب در بودجه وجود داشته باشد. ببینید؛ ما می‌خواهیم در ارتباط با مسئله‌ی بودجه تصمیم بگیریم. نوع بودجه‌نویسی نسبت به آنچه که در سیاست‌های مربوط به نظارت بر امور بودجه‌ای و مسائل کشوری گفته شده است، مهم است؛ چون اینجا در بودجه رقم‌های خیلی زیاد جابه‌جا می‌شود.

آقای کدخدائی - بله.

آقای سوادکوهی - یعنی بودجه به نحوی است که آنچه که ما [اینجا برای بررسی مصوبه] انجام می‌دهیم، غیر از آن چیزی است که [دارد اتفاق می‌افتد]. حالا نکته‌ی دیگری هم هست که نمی‌خواستم وارد بحث آن بشوم؛ آن هم مسئله‌ی مربوط به انعطاف‌پذیری بودجه در بعضی موارد است که می‌گویند این انعطاف‌پذیری باید در بودجه باشد، ولی نهایتاً آنچه که در ارتباط با این امور هست، [باید بررسی شود]. این مسائل، راجع به کلیات بودجه بود. اینها مواردی است که فکر می‌کنم ما باید روی آن عنایتی داشته باشیم.

آقای موسوی - مثل اینکه نام شرکت‌های مناطق آزاد تجاری-صنعتی هم در مصوبه‌ی

بودجه نیامده است.

آقای کدخدائی - بله، این شرکت‌ها بر اساس قانون چگونگی اداره مناطق آزاد اداره می‌شوند.

آقای سوادکوهی - بله.

آقای کدخدائی - من می‌خواهم به شما عرض کنم که این موضوع، یک سابقه‌ای دارد که خدمتتان عرض می‌کنم. دفعه‌ی اول نیست که این مباحث مطرح می‌شود. حالا من خدمتتان توضیح می‌دهم. آقای دکتر ره‌پیک، حضرت عالی بفرمایید.

آقای ره‌پیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - ببینید؛ من مطالبی در مورد شرکت‌ها عرض بکنم. خب، سال‌ها است که در مورد شرکت‌ها، به همین شکل بودجه‌نویسی صورت می‌گیرد؛ البته این بودجه‌نویسی ایراد دارد. سال‌های پیش هم به این [موضوع بودجه‌ی شرکت‌های دولتی] ایراد مطرح شد، منتها الآن این بودجه‌نویسی به یک رویه‌ای تبدیل شده است. چند تا اشکال در بحث بودجه‌ی شرکت‌های دولتی وجود دارد؛ اشکال اول این است که ما در بررسی بودجه‌ی شرکت‌های دولتی، اصلاً وارد جزئیات آن نمی‌شویم. در واقع، یک سرجمع و یک عددی مطرح می‌شود که می‌گویند این، عدد درآمدی است، این هم عدد هزینه‌ای است، اما اینکه این بودجه‌ها کجا مصرف می‌شود یا چگونه مصرف می‌شود، هیچ‌موقع در بودجه این مسئله را نمی‌نویسند. خب، این، یک اشکال است؛ یعنی برای بودجه‌ی شرکت دولتی، فقط یک عدد نوشته‌اند و داخل جزئیات آن ورود نمی‌کنند. دولت می‌گوید خود شرکت‌های دولتی، مستقل هستند؛ لذا بروند کار کنند. نکته‌ی دوم این است که ظاهراً ما حدود (۴,۰۰۰) شرکت دولتی داریم، اعم از اینکه تمام سرمایه‌شان برای دولت باشد یا اینکه مثلاً بالای پنجاه درصد (۵۰٪) سرمایه، به نسبت برای دولت باشد؛ در حالی که در جداول بودجه، بودجه‌ی کمتر از (۳۰۰) تا از این شرکت‌های دولتی آمده است؛ یعنی یک بخش عمده‌ای از شرکت‌های دولتی که باید طبق قانون، بودجه‌ی اینها در بودجه بیاید، در بودجه ذکر نمی‌شود.

آقای شب‌زنده‌دار - پس این [اشکال، از جمله‌ی] همان مواردی است [که آقای سوادکوهی به آن اشاره کردند].

آقای ره‌پیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - بله، یکی از این موارد این است. حالا

این مصوبه، باز اشکالات دیگری دارد.

آقای شب‌زنده‌دار - یعنی از (۴,۰۰۰) تا شرکت، (۳,۷۰۰) شرکت در بودجه ذکر نشده است!

آقای اسماعیلی - خب، حالا پس [می‌توانیم با این توضیح، این مصوبه را] رد کنیم؛ از این جهت، بودجه را رد کنیم دیگر.

آقای کدخدائی - نه، حالا عرض می‌کنم. این ایراد هست، اما آن یک بحث دیگری است.

آقای اسماعیلی - الآن بحث دیگری هم نداریم که به آن رسیدگی کنیم؛ [پس وارد بحث بودجه شویم].

آقای سوادکوهی - آقای دکتر [اسماعیلی]، بگذارید کلیات بودجه را بگوییم. بررسی آن را برای هفته‌ی بعد بگذارید.

آقای [کدخدائی] - بله، بررسی بودجه را برای هفته‌ی بعد بگذارید.

آقای رهپیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - امشب در مورد کلیات آن بحث کنیم.

آقای سوادکوهی - بله، امشب کلیاتش را می‌گوییم.

آقای رهپیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - یک نکته‌ی مهم این است که سازمان‌های مناطق آزاد تجاری- صنعتی طبق قانون چگونگی اداره مناطق آزاد تجاری- صنعتی جمهوری اسلامی ایران، دولتی هستند؛^(۱) ولی هیچ سالی بودجه‌ی اینها را در مصوبه‌ی بودجه نمی‌آورند. در قانون بودجه‌ی دو سال، ظاهراً سال‌های ۱۳۹۳^(۲) و

۱. ماده (۵) قانون چگونگی اداره مناطق آزاد تجاری- صنعتی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۲/۶/۷ مجلس شورای اسلامی: «ماده ۵- هر منطقه توسط سازمانی که به صورت شرکت با شخصیت حقوقی مستقل تشکیل می‌گردد و سرمایه آن متعلق به دولت است، اداره می‌شود. این شرکت‌ها و شرکت‌های وابسته از شمول قوانین و مقررات حاکم بر شرکت‌های دولتی و سایر مقررات عمومی دولت مستثنی بوده و منحصرأ بر اساس این قانون و اساسنامه‌های مربوط اداره خواهد شد و در موارد پیش‌بینی نشده در این قانون و اساسنامه، تابع قانون تجارت خواهند بود.»

۲. بند (ی) تبصره (۲۰) قانون بودجه سال ۱۳۹۳ کل کشور مصوب ۱۳۹۲/۱۲/۶ مجلس شورای اسلامی: «تبصره ۲۰-»

الف- ...

ی- معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور مکلف است بر بودجه مناطق آزاد و ویژه

۱۳۹۴،^(۱) مجلس دولت را الزام کرد که بودجه‌ی مناطق آزاد را هم در لایحه‌ی بودجه بیاورد، اما باز با وجود همان تکلیف قانونی، بودجه‌ی این سازمان‌ها را در مصوبه‌ی بودجه نیاورده‌اند.^(۲)

→

اقتصادی در طول سال ۱۳۹۳ که به تصویب هیئت وزیران می‌رسد نظارت نموده و آن را در پیوست شماره (۳) لایحه بودجه سال ۱۳۹۴ کل کشور درج نماید.»

۱. بند (ل) تبصره (۹) قانون بودجه سال ۱۳۹۴ کل کشور مصوب ۱۳۹۳/۱۲/۲۴ مجلس شورای اسلامی: «تبصره ۹-

الف - ...

ل- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور موظف است بر بودجه سال ۱۳۹۴ سازمان‌های مناطق آزاد و ویژه اقتصادی دولتی نظارت و بودجه سال ۱۳۹۵ این مناطق را در پیوست شماره (۳) لایحه بودجه سال ۱۳۹۵ کل کشور منظور کند.»

۴. «... اما مسئله‌ای که در خصوص مصوبه حاضر وجود دارد، عدم جامعیت این مصوبه نسبت به مواردی است که می‌بایست در بودجه کل کشور منعکس گردد. به عبارت دیگر، بودجه برخی دستگاه‌ها و نهادها که مشمول عنوان بودجه کل کشور قرار می‌گیرند در مصوبه حاضر وجود ندارد و این امر علاوه بر اینکه مغایر اصل (۵۲) قانون اساسی می‌باشد، به دلیل اینکه نظارت دیوان محاسبات محدود به مواردی است که در بودجه کل کشور ذکر می‌شود، منجر به عدم امکان نظارت دیوان محاسبات کشور نسبت به عملکرد بودجه‌ای این نهادها می‌شود.

نمونه بارز این دسته از نهادها را می‌توان بودجه سازمان‌های مناطق آزاد تجاری- صنعتی دانست. این سازمان‌ها که بر اساس قانون چگونگی اداره مناطق آزاد مصوب ۱۳۷۲/۶/۷ مجلس شورای اسلامی تشکیل شده‌اند دارای ماهیت شرکتی بوده و مالکیت آنها در اختیار دولت است. بنابراین شرکت دولتی محسوب می‌شوند و به تبع، باید بودجه آنها در قسمت بودجه شرکت‌های دولتی (بند (ب) ماده واحده و نیز جداول مندرج در پیوست شماره (۳)) به عنوان یکی از ارکان بودجه کل کشور درج شود. این نکته خصوصاً با توجه به قوانین بودجه سال‌های ۱۳۹۳ و ۱۳۹۴ کل کشور بیشتر مورد توجه قرار می‌گیرد. بر اساس بند (ی) تبصره (۲۰) قانون بودجه سال ۱۳۹۳ کل کشور و بند (ل) تبصره (۹) قانون بودجه سال ۱۳۹۴ کل کشور، دولت مکلف شده بود تا بودجه سازمان‌های مزبور را در لایحه بودجه سال‌های ۱۳۹۴ و ۱۳۹۵ درج کند. لکن در هیچ یک از لوایح تقدیمی دولت، این مهم مورد توجه قرار نگرفته است.

بر این اساس می‌توان گفت ماده واحده حاضر با توجه به عدم شمول آن نسبت به مواردی که لازم است در بودجه کل کشور منعکس گردد، مغایر اصل (۵۲) قانون اساسی بوده و از سوی دیگر به دلیل عدم امکان پذیر نمودن نظارت دیوان محاسبات مغایر اصل (۵۵) قانون اساسی می‌باشد.» نظر کارشناسی مجمع مشورتی حقوقی پژوهشکده شورای نگهبان، شماره ۹۵۱۲۰۷۹، مورخ ۱۳۹۵/۱۲/۱۴، صص ۶-۷، قابل مشاهده در نشانی زیر:

آقای سوادکوهی - احسنت!

آقای رهپیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - الان اگر شما باز در جداول بودجه و در اسامی شرکت‌های دولتی بگردید، متوجه می‌شوید که هیچ اسمی از سازمان‌های مناطق آزاد تجاری-صنعتی وجود ندارد؛ یعنی الان بودجه‌ی مناطق آزاد، کاملاً مخفی است؛ حتی به این اندازه که حداقل سرجمع آن را ذکر نکنند هم نگفته‌اند. پس ببینید؛ یک‌سری شرکت داریم که تعداد زیادی هم هستند و نام بخش زیادی از این شرکت‌ها در جداول نمی‌آید؛ در حالی که طبق قانون بودجه که می‌گوید بودجه‌ی کشور از چند بخش تشکیل شده است و یکی از آن بخش‌ها هم بودجه‌ی شرکت‌های دولتی است، بودجه‌ی تمام شرکت‌های دولتی باید در بودجه بیاید. همچنین فقط سرجمع بودجه‌ی آن شرکت‌هایی هم که در مصوبه می‌آید، ذکر می‌شود. اصلاً بودجه شرکت‌های دولتی جزئیات ندارد؛ یعنی ممکن است هر اتفاقی داخل آن بیافتد. بنابراین، بودجه‌ی یک بخش مهمی مثل سازمان‌های مناطق آزاد هم در بودجه نمی‌آید؛ اصلاً اسمشان در جداول نیست. این مناطق آزاد که این‌همه بودجه در اختیار دارد، اسمشان در هیچ‌جای جداول شرکت‌های دولتی، نیست.

آقای مدرسی یزدی - شاید اسمشان نباشد، ولی آیا تحت عنوان دیگری هم در بودجه نیست؟

آقای رهپیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - نه، اسمشان تحت عنوان هیچ‌چیزی هم نیست.

آقای سوادکوهی - بله، این سازمان‌ها تحت عنوان هیچ‌چیز دیگری در بودجه نیستند.

آقای رهپیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - در حالی که طبق قانون، این سازمان‌های مناطق آزاد، جزء شرکت‌های دولتی هستند.

آقای کدخدائی - ولی این سازمان‌ها قانون دارند.

آقای مدرسی یزدی - خب، اگر اینها شرکت دولتی هستند، پس چرا نامشان در جدول بودجه‌ی شرکت‌های دولتی نیامده است؟

آقای رهپیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - خب نمی‌آید.

آقای سوادکوهی - بله، نمی‌آید.

آقای کدخدائی - بله، ولی ببینید؛ آنجا فرض این است که خود این سازمان‌ها قانون دارند دیگر.

آقای رهپیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - ولی بودجه‌شان از بودجه‌ی کل کشور است.

آقای سوادکوهی - بله، این سازمان‌ها در بودجه‌ی کشوری، هزینه - مصرف دارند.

آقای موسوی - دوستان با همان مسئولین دیوان محاسبات سه چهار جلسه گذاشتند. بالاخره اینها این مطالب را گفتند و یک جمع‌بندی‌هایی هم انجام شده است.

آقای رهپیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - البته بودجه، هر سال هم همین طوری است.

آقای کدخدائی - بله.

آقای رهپیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - ببینید؛ این مسئله، این قدر مهم بوده است که دو سال در قانون بودجه به دولت تکلیف کرده‌اند که بودجه‌ی مناطق آزاد را بنویسد، ولی در هیچ سالی آن را ننوشته‌اند.

آقای مدرسی یزدی - خب، این دفعه ایراد می‌گیریم.

آقای کدخدائی - نه، چه ایرادی بگیریم؟ آخر، چه ایرادی بگیریم؟

آقای موسوی - [به این موضوع ایراد بگیریم؛ چون] دیوان محاسبات که نمی‌تواند به بودجه‌ی آن سازمان‌ها نظارت کند دیگر.

آقای ابراهیمیان - آقای دکتر [کدخدائی]، برای همین است که می‌گویند بودجه باید طبق [قانون نوشته بشود]. مفهوم عرفی بودجه‌نویسی این است که آن را برای دخل و خرج کل کشور ذکر می‌شود. اگر این امر، برای جای مهمی استثنا بشود، یعنی ما از تعریف عرفی بودجه خارج شده‌ایم.

آقای کدخدائی - آن وقت باید چه کار کرد؟

آقای ابراهیمیان - باید ایراد بگیریم.

آقای موسوی - بله، چون دیوان محاسبات هم نمی‌تواند بر بودجه‌ی این سازمان‌ها نظارت بکند.

آقای ابراهیمیان - اینکه عرض کردم باید خود جداول بررسی بشود، برای این است که ببینیم آیا در جداول، درآمدهای موهوم یا درآمدهایی که باز است و مقدار آن معلوم نیست نوشته شده است یا نه.

آقای کدخدائی - بله، جداول که باید بررسی بشود، ولی آن بحث دیگری است.

آقای ابراهیمیان - آقای دکتر، در پیش‌نویس بودجه، یک جاهایی از جداول بود که عدد (۱) را به جای درج مبلغ در مقابل ردیف آن گذاشته بودند؛ آیا آنها را درست کرده‌اند؟ گفته‌اند که چون ما نمی‌دانیم اینجا چقدر [بودجه لازم است، عدد (۱) نوشته‌ایم].

آقای کدخدائی - نه، آن پیش‌نویس است. بعد آن را درست می‌کنند. این موضوع، قطعاً در مصوبه‌ی نهایی درست می‌شود.

آقای رهپیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - نه، این عدد (۱) در جداول یک معنایی می‌دهد. بعضی جاها که مثلاً گفته‌اند پنج درصد (۵/٪) به بودجه‌ی فلان نهاد اضافه بشود، می‌گویند رقم دقیقی وجود ندارد؛ لذا ممکن است درآمدی نداشته باشد. برای همین، اینجا عدد (۱) می‌گذارند؛ یا مثلاً در بحث صادرات، می‌گویند اگر بیش از این مقدار صادرات انجام شد، شما [چه مقدار بودجه اختصاص می‌دهید؟] برای اینجاها، عدد (۱) می‌گذارند؛ یعنی می‌گویند هر چه درآمد حاصل شد، به این ردیف اختصاص پیدا می‌کند؛ در صورتی که اینها غلط است. بودجه، یعنی پیش‌بینی رقم.

آقای ابراهیمیان - خوب، اصلاً اینها ایراد دارد. خوب، وقتی جدول درآمد- هزینه غلط باشد، اشکال قانون اساسی دارد. این مصوبه‌ی بودجه که به معنای عرفی آن، باید صورت دخل و خرج کشور باشد، تنظیم نشده است.

آقای سوادکوهی - بله، تنظیم نشده است. این حرف، درست است.

آقای ابراهیمیان - یعنی می‌خواهم بگویم که باور بفرمایید، ما یک مقدار عادت‌هایی از قبل داریم و خیلی از مشکلاتی که در کشور ما هست، به خاطر نبود وضع مالیه‌ی درست و حسابی است. الآن هر سال، یک عالمه اوراق قرضه به اینجا می‌آید که ما فقط یک ایراد می‌گیریم و می‌گوییم آیا مسائل شرعی‌اش را رعایت کرده‌اید یا نه، ولی هرگز معلوم نشد که در هر سالی که این اوراق قرضه منتشر شد، بالاخره چه شد. ما چقدر به ملت بدهی داریم؟ در هیچ‌کدام از اینها عملکرد قبلی و یا بدهکاری قبلی برای ما معلوم نمی‌شود. هر سال یک رقم بزرگی می‌آورند و می‌گویند این قدر اوراق بهادار است و شما این اوراق را قرض بدهید؛ آخر این اوراق برای چه کارهایی است؟

آقای رهپیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - امسال رقم این اوراق اضافه شده است.

آقای ابراهیمیان - بله، این رقم اضافه هم شده است؛ اضافه هم شده است؛ این طور که نمی‌شود! در مسئله‌ی قرض، ما بی‌نهایت می‌توانیم قرض بگیریم و در ستون درآمد بگذاریم، ولی از آن طرف، آخرش معلوم نیست این پول‌ها چه می‌شود. لذا عرض من این است که بد نیست راجع به این موارد، یک مقدار خرق عادت بکنیم و ببینیم که واقعاً کار به کجا می‌رسد. به هر حال، یک کسی باید جلوی این روش را بگیرد.

آقای رهپیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - آقای دکتر، من یک نکته دارم. حرف من ناتمام ماند. یک نکته هم به آن بحث‌های شرکت‌های دولتی اضافه کنم. الآن شما مثلاً شرکت نفت را نگاه بکنید؛ در آن یک غوغایی هست. هیچ‌موقع هم [در بحث نظارت بر بودجه‌ی آن] ورود نمی‌کنند. الآن برای شرکت نفت یک رقمی پیش‌بینی شده است و گفته‌اند چهارده و نیم درصد (۱۴,۵٪) از صادرات نفت، به این وزارتخانه اختصاص پیدا می‌کند.^(۱) هر سال هم این را در قانون بودجه می‌آورند.

آقای کدخدائی - بله.

آقای رهپیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - اولاً این مقدار، سقف ندارد که مبلغ آن دقیقاً چقدر است. گفته‌اند چهارده و نیم درصد (۱۴,۵٪) از صادرات نفت حالا هر چه که شد، به این وزارتخانه اختصاص پیدا می‌کند. برای بقیه‌ی شرکت‌ها سقف گذاشته‌اند، ولی برای این شرکت سقفی نگذاشته‌اند.

آقای مدرسی یزدی - خب، سقف آن معلوم است. این چهارده و نیم درصد (۱۴,۵٪) سقف است که در بودجه ذکر شده است؛ یعنی چهارده و نیم درصد (۱۴,۵٪) از فروش نفت، سهم این شرکت است. مبلغ فروش نفت را هم حساب کرده‌اند دیگر.

آقای رهپیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - نه، برای فروش سقف گذاشته‌اند.

۱. بند (الف) تبصره (۱) ماده واحده لایحه بودجه سال ۱۳۹۶ کل کشور مصوب ۱۳۹۵/۱۲/۱۵ مجلس شورای اسلامی: «تبصره ۱ -

الف- سهم صندوق توسعه ملی از منابع حاصل از صادرات نفت خام، میعانات گازی و خالص صادرات گاز، سی درصد (۳۰٪) تعیین می‌شود. بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مکلف است در طول سال و متناسب با وصول منابع، بلافاصله نسبت به واریز این وجوه و سهم چهارده و نیم درصد (۱۴,۵٪) شرکت ملی نفت ایران از کل صادرات نفت و میعانات گازی (معاف از تقسیم سود سهام دولت) و همچنین سهم سه درصد (۳٪) مناطق نفت‌خیز، گازخیز و کمتر توسعه‌یافته موضوع ردیف درآمدی ۲۱۰۱۰۹ جدول شماره (۵) این قانون اقدام نماید...»

آقای مدرسی یزدی - خیلی خوب، چهارده و نیم درصد (۱۴,۵٪) از آن، سهم شرکت نفت است.

آقای رهپیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - نه، این طوری نمی‌شود. ببینید؛ اگر فروش نفت اضافه بر این مبلغ شد چه می‌شود؟

آقای مدرسی یزدی - خوب، معلوم است که این اضافه چقدر می‌شود.

آقای رهپیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - نه، برای شرکت‌های دیگر سقف گذاشته‌اند، ولی برای شرکت نفت سقفی نگذاشته‌اند. حالا وقتی به این مسئله برسیم، من ایرادش را می‌گویم.

آقای اسماعیلی - آقا، حالا یعنی ما این مصوبه را نخوانیم؟ تکلیف چیست؟

آقای سوادکوهی - فردا این را بخوانیم.

آقای اسماعیلی - فردا بخوانیم؟

آقای سوادکوهی - بله.

آقای کدخدائی - ببینید؛ این بحث‌ها در دوره‌ی دولت آقای خاتمی^(۱) خیلی مفصل انجام شد. همین نکاتی که آقایان می‌فرمایند، هر سال که ما به بودجه می‌رسیم، ابتدای بررسی، این بحث‌ها مطرح می‌شود. در مورد این بحث‌های دیوان محاسبات، همیشه آقایان مسئول به اینجا می‌آیند و می‌روند و این مباحث را مطرح می‌کنند. از بس که پیش ما آمده‌اند و این صحبت‌ها را مطرح کرده‌اند، خسته شده‌اند. حالا پیش شما آمده‌اند.

آقای سوادکوهی - سه سال است [که مسئولین دیوان محاسبات نکاتی را می‌گویند]، ولی من این حرف‌ها را نشنیده بودم. اولین بار است که دارم می‌شنوم.

آقای کدخدائی - واقعیت این است که وضعیت بودجه‌ی کل کشور، همین‌طور است که شما می‌فرمایید، ولی می‌توانید یک ایراد مهم‌تری هم به این مصوبه بگیرید. الآن بودجه‌ی نهادهای زیر نظر مقام معظم رهبری باید در بودجه بیاید یا نباید بیاید؟ الآن دیوان محاسبات نسبت به آن هم حرف دارد؛ می‌گوید بودجه‌ی این نهادها، همه‌اش از بودجه‌ی کل کشور است. حالا من کاری به این موضوع ندارم و نمی‌خواهم روی

۱. سید محمد خاتمی، رئیس‌جمهور از (۱۳۷۶ تا ۱۳۸۴).

صحت و سقم آن حرف بزیم. من می‌خواهم بگویم دیوان محاسبات در مورد این نهادها هم صحبت دارد. در دولت‌های [قبل هم همین حرف‌ها مطرح بود].

آقای سوادکوهی - آن موضوع فرق می‌کند. اصلاً [دیوان محاسبات] به این کاری ندارد.

آقای کدخدائی - اجازه بفرمایید. در دولت آقای خاتمی و مجلس ششم که این بحث‌ها خیلی جدی‌تر شد، ما همه‌ی این حرف‌ها را گفتیم؛ گفتیم بودجه‌ی شرکت‌های دولتی را هم در بودجه بیاورید. الآن، شما از کجا می‌دانید چند تا شرکت دولتی هست؟ شما گفتید باید بودجه‌ی شرکت‌ها را در بودجه بیاورند. به قول شما، بودجه‌ی (۴۰۰) تا شرکت را آورده‌اند، اما بودجه‌ی (۳,۶۰۰) تای دیگر را نیاورده‌اند. آن موقع، اصلاً وضعیت شرکت نفت این‌طوری نبود. این چهارده و نیم (۱۴,۵٪) سهم وزارت نفت از صادرات نفت که می‌فرمایید، مربوط به بعد از قضیه‌ی مجلس ششم بود که شورا به آن ایراد گرفت؛ بعد آنها این درصد را تعیین کردند و درصد برای وزارت نفت در بودجه لحاظ شد. بودجه‌ی برخی از شرکت‌ها، مثل شرکت نیکوی نفت که در انگلستان هست، در این بودجه لحاظ شد؛ اما شرکت‌های دولتی یک قوانینی دارند و بر اساس قوانین خودشان عمل می‌کنند. الآن شما [= دیوان محاسبات] می‌فرمایید که این شرکت‌ها دارند قوانین را دور می‌زنند؛ یعنی ما هر کاری بکنیم، دوباره یک جاهایی اینها از قوانین فرار می‌کنند. خوب شما [= مجلس] باید بروید و آن قانون‌ها را اصلاح بکنید. شما که نمی‌توانید در بودجه، همه‌ی مسائل مربوط به شرکت‌های دولتی را حل بکنید.

آقای اسماعیلی - الآن فلسفه‌ی شرکت دولتی چیست؟ فلسفه‌اش دور زدن همین قانون‌ها است؛ یعنی خود دولت نمی‌تواند خیلی کارها را انجام بدهد؛ لذا می‌آید و یک شرکت تأسیس می‌کند. دولت از آنجا کار خودش را انجام می‌دهد. [درآمد] را دریافت می‌کند، اما دیگر آن را به خزانه نمی‌ریزد. اصلاً شرکت دولتی برای همین است.

آقای مدرسی یزدی - ببینید؛ این حرف فی‌الجمله درست است که شرکت حقوقی، شخصیت مستقل است. این درست است. دریافت شرکت، دریافت دولت حساب نمی‌شود؛ پرداختش هم پرداخت دولت نیست، بلکه پرداختش، پرداخت یک شخصیت حقوقی مستقل است. آنهایی که نوشته‌اند این شرکت‌ها، از لحاظ مالی شخصیت

حقوقی مستقل دارد، درست گفته‌اند، ولی دیوان محاسبات می‌تواند به بودجه‌ی آن شرکت‌ها رسیدگی کند؛ لذا هزینه-درآمد آن باید در بودجه بیاید؛ چون اصل (۵۳) می‌گوید که دیوان محاسبات حتی باید به بودجه‌ی شرکت‌های دولتی هم رسیدگی کند. آن، نصّ قانون اساسی است.

آقای کدخدائی - برای رسیدگی به بودجه‌ی شرکت‌ها که مشکلی نیست.

آقای مدرسی یزدی - خیلی خوب، اگر یک شرکتی، در قانون بودجه نیامده باشد، پس [دیوان محاسبات نمی‌تواند به حساب‌های آن رسیدگی بکند. برای همین] باید نام شرکت‌ها هم در قانون بودجه ذکر بشود. تا نامشان در بودجه نباشد که این دیوان نمی‌تواند به حسابشان رسیدگی کند. به هر حال باید نام این شرکت‌ها در بودجه ذکر بشود.

آقای سوادکوهی - بله، این بودجه است دیگر. تا نام شرکت‌های دولتی در بودجه نباشد، نمی‌شود به آنها رسیدگی کرد.

آقای کدخدائی - نه.

آقای مدرسی یزدی - الان اصل (۵۳) را بخوانید.

آقای کدخدائی - اصل (۵۵) را می‌فرمایید.

آقای مدرسی یزدی - بله، اصل (۵۵).

آقای کدخدائی - اصل (۵۵) می‌گوید: «دیوان محاسبات به کلیه حساب‌های وزارتخانه‌ها، مؤسسات، شرکت‌های دولتی و سایر دستگاه‌هایی که به نحوی از انحاء از بودجه کل کشور استفاده می‌کنند، به ترتیبی که قانون مقرر می‌دارد رسیدگی یا حسابرسی می‌نماید...»

آقای مدرسی یزدی - بله.

آقای کدخدائی - نظر آقای دکتر سوادکوهی یک چیز دیگر است. ایشان می‌فرمایند که دیوان محاسبات می‌رود بازرسی می‌کند و ایراد می‌گیرد، ولی این شرکت‌ها یک مصوبه‌ای یا یک مجوزی می‌آورند [تا نشود به آنها ایراد گرفت].

آقای مدرسی یزدی - خوب، این مسئله جواب دارد. مگر آن شرکت می‌تواند مصوبه

بیاورد؟

آقای کدخدائی - من می‌گویم آن مسئله، مربوط به قانون دیگر است.

آقای مدرسی یزدی - نخیر.

آقای سوادکوهی - آقای دکتر [کدخدائی]، آن دومین اشکالی بود که من عرض کردم.
آقای مدرسی یزدی - اجازه بدهید. ببینید؛ دو تا مسئله مطرح است. اولاً اگر نحوه‌ی هزینه‌کرد بودجه، بر اساس قانون باشد، آنها نمی‌توانند قانون را تغییر بدهند.

آقای سوادکوهی - درست است.

آقای مدرسی یزدی - اگر هزینه‌کرد بر اساس اساسنامه باشد، اول، اساسنامه باید به تصویب هیئت دولت برسد، بعد به اینجا بیاید و تأیید بشود.

آقای کدخدائی - آن اساسنامه‌ها که به شورای نگهبان آمده است و تأیید شده است.

آقای مدرسی یزدی - خب، آن شرکت که دیگر نمی‌تواند کار دیگری برای قانونی کردن هزینه‌هایش انجام دهد.

آقای کدخدائی - نه، مجمع عمومی یک اختیاراتی دارد.

آقای مدرسی یزدی - آخر، اختیارات مجمع عمومی، طبق اساسنامه‌ی شرکت است.

آقای کدخدائی - خیلی خب، داریم می‌گوییم طبق همان اساسنامه، [مجمع عمومی یک‌سری اختیارات دارد؛ لذا] مجمع عمومی بر اساس آن اساسنامه یک مصوبه‌ای را تصویب می‌کند. الان، حرف آقایان مسئول دیوان محاسبات همین است دیگر؛ می‌گویند این شرکت‌ها یک مصوبه‌ای می‌آورند؛ لذا ما دیگر نمی‌توانیم کاری بکنیم. این حرف، یعنی چه؟ یعنی بر اساس قانون نمی‌توانیم یک کاری بکنیم. حرفشان این است.

آقای سوادکوهی - قانون دست مجمع عمومی را باز گذاشته است.

آقای کدخدائی - خیلی خب، باید قانون شرکت‌های دولتی را اصلاح بکنند. این، یک بحث دیگر است.

آقای سوادکوهی - من نمی‌دانم چرا شما از این موضوع دفاع می‌کنید؟!

آقای کدخدائی - من؟ من از چه دفاع می‌کنم؟ من می‌خواهم بگویم ببینید که آن حرفی که می‌خواهیم بزنیم، باید چه چیزی باشد.

آقای سوادکوهی - می‌خواهم همین را بگویم.

آقای کدخدائی - الان، ما در بررسی مصوبه‌ی بودجه، باید بگوییم قانون شرکت‌های دولتی اصلاح بشود یا اینکه حرف دیگری می‌خواهیم بزنیم؟

آقای سوادکوهی - می‌خواهم بگویم شما با ما موافقت می‌خواهم بگویم که من با آنچه که شما می‌خواهید بفرمایید، [موافقم].

آقای اسماعیلی - آقای کدخدائی می‌گویند راه حل، یک چیز دیگر است.

آقای سوادکوهی - بله.

آقای کدخدائی - من می‌گویم اول بیایند و قانون مربوط به شرکت‌های دولتی را اصلاح بکنند، بعد از آن، هر کاری خواستند، بکنند. الان، ما نمی‌توانیم در بررسی بودجه این‌طوری ایراد بگیریم.

آقای اسماعیلی - الان، ما سر همین حقوق مدیران این‌همه دعوا می‌کنیم. مگر این‌همه دعوا نیست؟ این‌همه دعوا هست. الان، مجمع عمومی شرکت‌های دولتی هر حقوقی که می‌خواهد، به مدیران شرکت می‌دهد.

آقای کدخدائی - بله، اصلاً شرکت دولتی برای همین تأسیس شده است که راهکارهای دیگری داشته باشد. عرض می‌کنم که اداره‌ی این شرکت‌ها بر اساس قوانین شرکت‌ها است دیگر؛ لذا مجلس باید قانون شرکت‌های دولتی را اصلاح کند. این کار، اشکالی ندارد. خوب بودجه‌ی شرکت‌های دولتی باید در بودجه‌ی کل کشور بیاید. خوب بیاید. ما از این جهت مشکلی نداریم، اما شما از کجا مطمئن هستید که اسامی همه‌ی شرکت‌های دولتی در بودجه آمده است یا نه؟ قطعاً می‌توانید بگویید اسم همه‌ی شرکت‌ها در بودجه نیامده است؟ مثلاً اگر دولت اسم (۵۰۰) تا شرکت دیگر را هم به بودجه اضافه کند، دیگر بحث تمام می‌شود؟

آقای سوادکوهی - نه، این‌طور درست نمی‌شود.

آقای کدخدائی - خوب، از کجا باید این را بدانیم؟

آقای موسوی - می‌خواهیم به بودجه‌ی شرکت‌ها نظارت بشود دیگر.

آقای ابراهیمیان - ما لیست شرکت‌های دولتی را داریم.

آقای کدخدائی - ما که لیستش را نداریم.

آقای ابراهیمیان - لیست را از دیوان محاسبات بگیریم.

آقای کدخدائی - نه، دیوان محاسبات لیست همه‌ی شرکت‌ها را ندارد.

منشی جلسه - تعداد شرکت‌های دولتی، زیاد است.

آقای رهپیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - تعداد شرکت‌های دولتی معلوم است. بالاخره یک جایی آمار این شرکت‌ها را به طور دقیق دارد. حالا دیوان محاسبات می‌گوید (۴,۰۰۰) تا شرکت دولتی هست. کسی دیگر می‌گوید تعداد شرکت‌های دولتی کمتر یا بیشتر است.

آقای ابراهیمیان - همین‌طور است.

آقای کدخدائی - ولی بر سر تعدادشان اختلاف است دیگر.

آقای رهپیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - ولی جدول بودجه ۱۳۹۶، در مورد بودجه‌ی شرکت‌های دولتی، (۲۷۰) تا ردیف دارد؛ یعنی ما کلاً در کشور، (۲۷۰) شرکت دولتی داریم!

آقای کدخدائی - خب، شاید این شرکت‌های دولتی که از بودجه‌ی کشور استفاده می‌کنند، (۲۷۰) تا هستند.

آقای ابراهیمیان - بله، این، تعداد شرکت‌هایی است از بودجه‌ی کشور استفاده می‌کنند.
آقای کدخدائی - یعنی شرکت‌های دولتی‌ای وجود دارد که از بودجه‌ی رسمی استفاده نمی‌کنند.

آقای ابراهیمیان - بله، استفاده نمی‌کنند.

آقای کدخدائی - آنها درآمد- هزینه‌ای هستند.

آقای رهپیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - نه، این‌طوری نیستند.

آقای کدخدائی - شما می‌خواهید درآمدهای شرکت‌های دولتی را در بودجه بیاورند، ولی دولت می‌گوید ما نمی‌آوریم.

آقای ابراهیمیان - خب آن‌طور که نمی‌شود.

آقای سوادکوهی - نه، آنها [= بحث شرکت‌های دولتی که از بودجه‌ی عمومی استفاده نمی‌کنند،] فرق می‌کند؛ بحث آنها فرق می‌کند.

آقای کدخدائی - خب، این شرکت‌ها، همان شرکت‌های دولتی هستند دیگر.

آقای ابراهیمیان - اگر شرکت‌ها از بودجه استفاده می‌کنند، [باید نام آنها در ردیف بودجه‌ها بیاید].

آقای رهپیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - ببینید؛ قانون محاسبات عمومی کشور گفته است که بودجه‌ی کل کشور سه جزء دارد. یک بندش مربوط به بودجه‌ی

شرکت‌های دولتی و بانک‌ها است.^(۱)

منشی جلسه - درست است.

آقای رهپیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - بند (۲) ماده (۱) قانون محاسبات عمومی کشور گفته است: «۲- بودجه شرکت‌های دولتی و بانک‌ها، شامل پیش‌بینی درآمدها و سایر منابع تأمین اعتبار؛ یعنی درآمدها و منابع تأمین اعتبار هر شرکت دولتی باید در بودجه بیاید. خب، اینجا درآمد بعضی از شرکت‌های دولتی را نیاورده‌اند؛ این موضوع، روشن است دیگر.

آقای ابراهیمیان - بله، نیاورده‌اند. این ایراد درست است دیگر.

آقای سوادکوهی - آقای دکتر کدخدائی، شما با این نظر موافقید؟

آقای کدخدائی - من کار به مخالف و موافق ندارم. من فقط دارم روش ایراد به بودجه را عرض می‌کنم. آن موضوع، یک بحث دیگری است. من می‌خواهم ببینم که الان چه ایرادی باید بگیریم. این را بفرمایید.

آقای سوادکوهی - بله، می‌خواهم عرض بکنم که ما باید مشخصاً بدانیم در بودجه [چه درآمد و منابعی وجود دارد]. ببینید؛ حضرت‌عالی که موافقید ما باید بودجه را برای کل کشور مد نظر داشته باشیم. حضرت‌عالی می‌فرمایید بعضی از شرکت‌ها هستند که ما باید اینها را به عنوان شرکت‌هایی جدای از آنچه که در ارتباط با مسائل بودجه‌ای است، بررسی کنیم. خب ما به آن شرکت‌ها کاری نداریم. آن وقت، بحث شرکت‌هایی که از بودجه‌ی مملکت استفاده می‌کنند، باقی می‌ماند. خب، رقم این شرکت‌ها کم نیست. ببینید؛ دوسوم بودجه‌ی کل کشور کم نیست که بشود احیاناً نسبت به آن غمض عینی صورت بگیرد. الان ما می‌خواهیم نسبت به موضوعاتی توجه

۱. ماده (۱) قانون محاسبات عمومی کشور مصوب ۱۳۶۶/۶/۱ مجلس شورای اسلامی: «ماده ۱- بودجه کل کشور برنامه مالی دولت است که برای یک سال مالی تهیه و حاوی پیش‌بینی درآمدها و سایر منابع تأمین اعتبار و برآورد هزینه‌ها برای انجام عملیاتی که منجر به نیل سیاست‌ها و به هدف‌های قانونی می‌شود، بوده و از سه قسمت به شرح زیر تشکیل می‌شود:

۱- بودجه عمومی دولت که شامل اجزاء زیر است:

الف- ...

۲- بودجه شرکت‌های دولتی و بانک‌ها، شامل پیش‌بینی درآمدها و سایر منابع تأمین اعتبار

۳- بودجه مؤسساتی که تحت عنوانی غیر از عناوین فوق در بودجه کل کشور منظور می‌شود.»

بدهیم که یک منبع مهم تغذیه از بودجه هستند. نسبت به آنچه که حالا آقای دکتر رهپیک نسبت به آن عنایت داشته‌اند، موارد این شرکت‌ها را ذکر کرده‌اند. ببینید؛ خود قانون‌گذار هم به این نکته توجه دارد که بودجه‌ی این شرکت‌ها باید تحت سیطره‌ی نظارتی دیوان محاسبات باشد؛ غیر از این هم نمی‌شود توقع داشت. حالا چون ما نسبت به آن بحث علم داریم، می‌توانیم مصادیق این موارد را هم استخراج کنیم؛ حتی با توجه به مقررات و قوانینی که هست، می‌توانیم به صورت موردی هم این مطلب را مورد توجه قرار بدهیم. من فکر می‌کنم که پژوهشکده که نسبت به این موارد تحقیق می‌کند، گزارش روشن‌تری از این امر را به ما ارائه بدهد. حقیقتاً رقم این بحث، نسبت به آنچه که ما در ماده (۳۸) قانون برنامه‌ی ششم توسعه^(۱) راجع به سقف حقوق مدیران بررسی کردیم، قابل مقایسه نیست؛ چون آن بودجه‌ای که در این منبع می‌خواهد نسبت به آن عنایت صورت بگیرد، خیلی زیاد است؛ چون دوسوم بودجه‌ی کل کشور کم نیست! بنابراین، اجازه بدهید یک تحقیقی روی این مطلب صورت بگیرد و یک گزارش به‌طور خاص داده بشود و مستند به ما داده بشود تا اگر بخواهیم احیاناً ایراد بگیریم، بعد از ورود به مواد یا تبصره‌ها، این مطلب هم از نظر دور نماند.

آقای کدخدائی - تحقیق صورت بگیرد، ولی ما به مجلس چه بگوییم؟ یعنی ما می‌خواهیم ایراد بگیریم که الآن چرا در این مصوبه‌ی بودجه، بودجه‌ی همه‌ی شرکت‌های دولتی پیش‌بینی نشده است؟ این‌طوری باید ایراد بگیریم؟

آقای سوادکوهی - اگر یک مورد شرکت دولتی هم در بودجه نیامده است، ما باید آن را بدانیم و به صورت مصدافی آن را به مجلس بگوییم. به نظرم، جا دارد این‌طوری ایراد بگیریم.

۱. بند (۷) نظر شماره ۹۵/۱۰/۵۰۳۲ مورخ ۱۳۹۵/۱۱/۱۹ شورای نگهبان در خصوص لایحه برنامه پنج‌ساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۹۵/۱۰/۲۶ مجلس شورای اسلامی: «۷- اطلاق ماده (۳۸)، در تعارض با نظام اداری صحیح می‌باشد؛ لذا مغایر بند (۱۰) اصل (۳) قانون اساسی است.» ماده (۳۸) لایحه برنامه پنج‌ساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۹۵/۱۰/۲۶ مجلس شورای اسلامی بدین شرح بود: «ماده ۳۸- مجموع پرداختی ماهانه مقامات و مدیران و کارکنان دستگاه‌های موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری مصوب ۱۳۸۶/۷/۸ و ماده (۳۵) این قانون حداکثر دوبرابر حداکثر حقوق و مزایای مستمر قابل پرداخت به کارکنان موضوع تبصره ماده (۷۶) قانون مدیریت خدمات کشوری می‌باشد. تبصره ۱- ...»

آقای یزدی - اینکه بودجه‌ی کل کشور را تهیه کرده‌اند، یعنی چه؟ یعنی متخصصینی هر سال نحوه‌ی درآمدها و نحوه‌ی هزینه‌ها را در دو بخش تقسیم می‌کنند. یک مقدار پیش‌بینی می‌کنند که مثلاً دریافت مالیات چقدر خواهد بود یا مبلغ عوارض چقدر خواهد بود و یا درآمد نفت چقدر خواهد بود؛ یک پیش‌بینی‌هایی می‌کنند و در مجموع می‌گویند ممکن است ما بتوانیم در این سال، این مقدار درآمد به دست بیاوریم و طبعاً از این مقدار هم بیشتر نمی‌توانیم هزینه کنیم؛ یعنی نحوه‌ی توزیع درآمدها را هم تنظیم می‌کنند و لایحه را به مجلس تقدیم می‌کنند. مجلس هم لایحه را به یک کمیسیونی تحت عنوان کمیسیون تلفیق ارائه می‌دهد. معنی کمیسیون تلفیق این است که نمایندگان از کمیسیون‌های مختلف و به‌خصوص آنهایی که در بحث‌های اقتصادی وارد هستند، نسبت به این لایحه بحث می‌کنند و اگر ایرادهایی در لایحه هست، نسبت به کل درآمد و کل هزینه، بحث می‌کنند؛ مثلاً می‌گویند دولت راجع به درآمدها همین‌طوری پیشنهاد کرده است، در حالی که درآمد مالیاتی این‌قدر نخواهد بود یا درآمد نفتی این‌قدر نخواهد بود. نهایتاً یک سقفی، کمتر یا بیشتر، برای آن تصویب می‌کنند. همین‌طور راجع به هزینه هم می‌گویند مثلاً این هزینه، این‌قدر کمتر است، این‌قدر زیادتر است؛ می‌گویند اینجا نیاز دارد، آنجا نیاز ندارد. در مجلس روی کلیات بودجه بحث می‌کنند، بعد، لایحه‌ی بودجه را تصویب می‌کنند و بودجه به اینجا می‌آید. ما اینجا نمی‌توانیم بگوییم شما [چرا ارقام را کم و زیاد پیش‌بینی کرده‌اید؟] یعنی ما نمی‌خواهیم کار اقتصادی بکنیم. من از حرف آقای دکتر سوادکوهی تعجب می‌کنم که به نقل از دیوان محاسبات می‌فرمایند این، بودجه‌ی کل کشور نیست! یعنی این بودجه‌ی بعضی کشور است؟! یعنی چه بودجه‌ی کل کشور نیست؟ آن کسی که لایحه‌ی بودجه را تهیه کرده است و تقدیم مجلس کرده است، [کل بودجه را تنظیم کرده است. شما] باید از دیوان محاسبات می‌پرسیدید که دلیل شما چیست که می‌گویید این، بودجه‌ی کل کشور نیست. باید می‌گفتید که این حرف را به چه دلیل می‌گویید؟ فرض این است که درآمدهایی که کشور دارد، معلوم است دیگر. در درجه‌ی اول، درآمد نفت هست که مقام معظم رهبری همیشه می‌گفتند تا می‌توانید از نفت فاصله بگیرید. متأسفانه هر چه ما پیش رفته‌ایم، از آن طرف، بودجه‌ی ما بیشتر وابسته به نفت شده است. الآن که من یک نگاه کلی به همین بودجه کردم، می‌بینم باز

نسبت به سال گذشته، وابستگی بودجه به نفت بیشتر شده است. شاید هم مشکل طوری است که واقعاً چاره‌ای از وابستگی به نفت نداریم؛ یعنی نمی‌توانیم کار دیگری بکنیم. حقوقی که دولت باید به کارمندان بدهد، هزینه‌هایی که باید بکند، کمک‌هایی که باید به جاهایی بکند، اینها را بررسی کرده‌اند. حالا ما هم می‌خواهیم بررسی بکنیم آیا این، خلاف قانون اساسی یا خلاف قانون شرع است یا نیست. حالا ما بیایم و بگوییم چون [بودجه‌ی برخی شرکت‌ها در این مصوبه نیامده است]، این بودجه، بودجه‌ی کل کشور نیست؟! دیوان محاسبات باید بودجه‌ی شرکت‌ها را بررسی بکند. وظیفه‌ی سازمان بازرسی کل کشور چیست؟ وظیفه‌ی دیوان محاسبات چیست؟ وظیفه‌اش همین است که نظارت کند و ببیند آیا درآمدها و هزینه‌ها خلاف قانون بوده است یا نه، موافق بوده است یا نه، بودجه را درست صرف کرده‌اند یا درست صرف نکرده‌اند. آنها هم یک وظایفی دارند که باید به آن عمل بکنند. وظیفه‌ی ما بیشتر از این نیست که نسبت به آنچه که به عنوان بودجه‌ی کل کشور در اختیارمان می‌گذارند، بگوییم این بندش خلاف قانون اساسی است یا خلاف شرع است یا مثلاً بگوییم این بند، اشکال دارد؛ اما اینکه حالا دولت درآمدها را زیاده‌تر پیش‌بینی کرده است، یا اینکه پیش‌بینی‌شان بیخود است، یا زیاده‌تر است یا کمتر است، اینها باید در مجلس بررسی بشود. علی‌القاعده هم این مسائل بررسی شده است. بنابراین، اگر قرار است [اصلاحی در ارقام صورت بگیرد، مجلس باید اقدام کند]. این، یک مطلب است. مطلب دوم، راجع به همین مطلبی است که جناب آقای مدرس فرمودند که اگر واقعاً قرار است با شتاب و عجله بودجه تأیید بشود و بعد، همه‌اش مدام چنین و چنان بگوییم و رد شویم، قاعده‌اش این است که بگوییم ما در این فرصت کوتاه نمی‌توانیم رسیدگی بکنیم؛ لذا به مجلس بگوییم بودجه را برای سال آینده بگذارید تا به آن رسیدگی بشود. حالا برای اینکه کارهای کشور هم نخوابد، این قانون است که دولت را الزام می‌کند که بودجه‌ی یک‌دوازدهم، دودوازدهم تنظیم کند و کشور را بر اساس آن اداره کند تا بعداً به بودجه رسیدگی بشود.^(۱)

۱. ماده (۲۸) قانون اصلاح موادی از قانون آیین‌نامه داخلی مجلس شورای اسلامی مصوب ۱۳۹۱/۲/۳۰ مجلس شورای اسلامی: «ماده ۲۸- ماده زیر به قانون آیین‌نامه داخلی الحاق می‌شود: ماده الحاقی- چنانچه لایحه بودجه سالانه کشور تا تاریخ تعیین‌شده در این آیین‌نامه، به مجلس تسلیم

آقای کدخدائی - باید برای این کار، لایحه بدهند.

آقای مدرسی یزدی - بله، باید لایحه بدهند.

آقای یزدی - بله، راهش همین است؛ راهش همین است، و آلاً ظرف یک هفته واقعاً نمی‌شود به بودجه رسیدگی کرد.

آقای کدخدائی - بله، ولی دیگر زمان ارائه‌ی لایحه‌ی چنددوازدهم گذشته است.

آقای یزدی - با دولت یک‌طوری صحبت بکنید که این بودجه باید در فرصت بیشتری رسیدگی بشود. برای اینکه کارهای دولت متوقف نشود، لایحه‌ی یک دوازدهم، دو دوازدهم بیاورد تا پس از تصویب مجلس، آن را تأیید کنیم. پیشنهاد من این است.

آقای کدخدائی - متشکر. من دو تا مطلب آیین‌نامه‌ای عرض بکنم. اگر تصمیم آقایان نسبت به این بحث، واقعاً این است که همین روش را پیش بگیریم، قطعاً امسال بررسی بودجه تمام نمی‌شود و تأیید آن به سال بعد می‌افتد.

آقای یزدی - بله.

آقای سوادکوهی - باشد.

آقای کدخدائی - خیلی خوب، چنین تصمیمی بگیرید و تا پایانش هم بایستید.

آقای مدرسی یزدی - بله، بایستید.

آقای یزدی - نه این‌طوری نمی‌شود.

آقای کدخدائی - الآن، ما این نظر را به مجلس و دولت اعلام بکنیم تا دولت لایحه‌ی یک‌دوازدهم را تهیه بکند.

→

نشود، دولت موظف است لایحه چنددوازدهم بودجه را نیز به مجلس تسلیم نماید. این لایحه پس از چاپ و توزیع در دستور کار مجلس قرار می‌گیرد. ابتدا نماینده دولت و سپس دو مخالف و دو موافق به ترتیب هر کدام به مدت پنج دقیقه صحبت می‌کنند و سپس کلیات لایحه به رأی گذاشته می‌شود. در صورت تصویب، رسیدگی به لایحه در ردیف اول دستور جلسه علنی بعد قرار می‌گیرد. در وقت رسیدگی ابتدا پیشنهاد نمایندگان در خصوص میزان چنددوازدهم مطرح و در صورت عدم تصویب، نسبت به عدد چنددوازدهم پیشنهادی دولت رأی‌گیری می‌شود.

تبصره ۱- مجلس چنددوازدهم بودجه را بر مبنای آخرین قانون بودجه سالانه مصوب مجلس رسیدگی می‌نماید.

تبصره ۲- حداکثر مدتی که مجلس می‌تواند برای بودجه چنددوازدهم تصویب نماید، سه دوازدهم است.»

آقای یزدی - بله.

آقای کدخدائی - البته نمی‌دانم که آیا مجلس می‌تواند در این فرصت کوتاه، لایحه‌ی یک‌دوازدهم را تصویب بکند یا نه. واقعاً باید به این مورد دقت بکنیم؛ چون این کاری که شما می‌فرمایید، حداقل یکی دو ماه وقت می‌برد.

آقای ابراهیمیان - ببینید؛ خواهش من از حاج‌آقای یزدی و بزرگواران این است که توجه کنند. الان ما با پول نفت [داریم در آمد کسب می‌کنیم و بودجه را بر اساس آن تنظیم می‌کنیم]. نفت گران است.

آقای کدخدائی - الان نفت ارزان شده است.

آقای ابراهیمیان - نه، آن موقع که نفت گران است، ما یک وضعیتی داریم و مردم ما بدبخت هستند. وقتی که نفت ارزان می‌شود، باز هم بدبختیم. خوب، ما باید یک‌جایی، یک‌وقتی بنشینیم و ببینیم واقعاً مشکل ما کجا است. یکی از مشکلات آن، همین سیستم بودجه‌نویسی است. آیا می‌شود گفت که مسئله، فقط بحث سیاست اقتصادی است و ربطی به خلاف قانون اساسی و شرع هم ندارد؟ من که نسبت به این مطلب قاطع نیستم. بعضی جاها می‌دانم که این، اشکال قانون اساسی دارد. پی‌ریزی اقتصاد صحیح، جزء الزامات اقتصادی در قانون اساسی ما است؛ این یعنی این جدولی که دولت در بودجه می‌دهد، باید یک جدول واقعی باشد و دروغین و توهم‌آمیز نباشد. این موضوع می‌تواند مسئله‌ی شرعی هم باشد. شما [= فقهای شورای نگهبان] خیلی وقت‌ها به خاطر مردم ایراداتی می‌گیرید و البته این حساسیت‌ها به‌جا است؛ مثلاً شما درباره‌ی همکاری فرهنگی با یک کشوری حساسیت دارید و می‌گویید که کار فرهنگی با آنها چیست که خلاف شرع نباشد.^(۱) خوب این حساسیت به‌جا است، ولی آیا به

۱. به عنوان نمونه، در نظر شماره ۷۵/۲۱/۰۹۵۴ مورخ ۱۳۷۵/۷/۳۰ شورای نگهبان در خصوص لایحه موافقتنامه فرهنگی، علمی و آموزشی بین دولت‌های جمهوری اسلامی ایران و جمهوری اسلونی مصوب ۱۳۷۵/۷/۱۵ مجلس شورای اسلامی آمده است: «اطلاق موادی از قبیل ذیل ماده (۵) که شامل همکاری در عرصه آثار فرهنگی هنری خلاف ضوابط اسلامی می‌شود، خلاف موازین شرع شناخته شد. با تقید به «رعایت مقررات قوانین داخلی» و امثال آن رفع اشکال خواهد شد.» ماده (۵) لایحه موافقتنامه فرهنگی، علمی و آموزشی بین دولت‌های جمهوری اسلامی ایران و جمهوری اسلونی مصوب ۱۳۷۵/۷/۱۵ مجلس شورای اسلامی بدین شرح بود: «ماده ۵- طرفین متعاقد کسب اطلاعات بیشتر از فرهنگ طرف دیگر را به وسیله همکاری‌های مستقیم در کلیه زمینه‌های فرهنگی به‌ویژه از طرق زیر ترغیب خواهند نمود:

نظر تان این حساسیت مهم تر نیست که ممکن است داریی های مردم بر باد برود؟ در چند سال گذشته مردم شب خوابیدند، صبح دیدند که داریی و درآمدشان از نصف هم پایین تر آمده است. این مسئله، به خاطر همین سیاست ها است، به خاطر این است که ما با یارانه چه کار کردیم، با بودجه چه کار کردیم، با قیمت ارز چه کار کردیم. قانون اساسی می گوید بودجه باید طبق قانون نوشته بشود. خب، اگر قوانینی داریم که قواعد بودجه نویسی و مفهوم بودجه را گفته است و آنها رعایت نکرده باشند، خلاف قانون اساسی می شود. بنابراین، اگر قوانین عادی مربوط به شیوهی بودجه نویسی رعایت نشود، ما می توانیم ایراد قانون اساسی بگیریم.

آقای کدخدائی - حاج آقا [ی مدرس یزدی]، حضرت عالی بفرمایید.

آقای مدرس یزدی - من مطالبی را می خواستم عرض بکنم؛ یکی اش همین بود که آقای دکتر [سوادکوهی] داشتند می گفتند. واقعیت این است که ما می خواهیم ایراد بگیریم که مصوبه ی مجلس یا خلاف قانون اساسی است، یا خلاف شرع است. اینکه مصوبه خلاف سیاست های کلی است، باز همان ایراد خلاف قانون اساسی می شود. ایراد بودجه نویسی بر خلاف اصول قانون بودجه نویسی هم همین طور است؛ چون اگر در قانون بودجه نویسی گفته باشند بودجه را این طوری بنویسید و اینها هم خلاف آن قانون انجام بدهند، ایراد دارد. حالا من نمی دانم که آیا واقعاً چنین کاری دقیقاً خلاف قانون اساسی باشد یا نه. باید آن را بررسی کنیم؛ چون بودجه نویسی، مربوط به دولت است. قانون اساسی گفته است دولت باید طبق قانون بودجه، بودجه بنویسد. حالا اگر خود مجلس خلاف قانون بودجه یک چیزی نوشت، آیا این هم خلاف قانون اساسی می شود یا نه؟ این جای بررسی دارد. آن را مسلّم فرض نکنید. به هر حال، یک چیزهایی هست که در خود قانون اساسی آمده است؛ مثلاً دیوان محاسبات باید به حساب همه ی شرکت ها رسیدگی کند. خب، دیوان محاسبات باید طبق قانون به بودجه ی شرکت ها رسیدگی کند. بنابراین، باید یک درآمد و هزینه ای برای شرکت

→

- ترجمه و انتشار آثار ادبی نویسندگان طرف دیگر

- برگزاری نمایشگاههای هنری

- مبادله هنرمندان و گروه های هنری»

تعریف شده باشد تا دیوان محاسبات بتواند رسیدگی کند، و آلا اگر درآمدِ بعضی از شرکت‌ها هیچ جدولی نداشته باشد و هزینه‌اش هم جدول نداشته باشد، دیوان به چه چیزی رسیدگی بکند؟ خب، این طور که نمی‌شود دیوان رسیدگی کند؛ چون دیوان باید طبق آن درآمد و هزینه‌ای که برای شرکت تعریف می‌شود، رسیدگی کند. نصّ این وظیفه هم در قانون اساسی آمده است. به هر حال، راه‌هایی [برای رفع این ایراد، وجود] دارد.^(۱)

۱. بررسی این مصوبه، در جلسه‌ی مورخ ۱۳۹۵/۱۲/۲۱ شورای نگهبان ادامه یافته است.

مقام معظم رهبری حضرت آیت الله خامنه‌ای مد ظله العالی

در دیدار با اعضای شورای نگهبان (۱۳۹۲/۸/۸)

«یکی از چیزهایی که شاید بنده قبلاً هم عرض کرده‌ام... انتشاره‌اکرات شوراست. این خیلی چیز خوبی است... فرض بفرمایید در قانون مجازات ماده چندم این قانون، ممکن است دو نظر مخالف یا سه نظر مخالف وجود داشته باشد. خیلی خوب است که در انتشاره‌اکرات، این نظرات مخالف ذکر شود... یعنی این می‌شود یک مستندی، این یک سبانه‌ای است. این سوابق مهم است. اینکه مثلاً شورای نگهبان بتواند در سال هزار و چهارصد و فلان بگوید که این حکم و این بنا مثلاً در نگاه سال پیش در شورای نگهبان بحث شد و این حرف‌ها گفته شد و این نظر از بحث‌ها در آمد، خود این یک مستند و یک پشتوانه تقویت علمی است برای آرای شورا. بنابراین انتشاره‌اکرات هم به نظر من خیلی خوب است.»

پژوهشکده شورای نگهبان

آدرس: تهران، خیابان شهید سپهبد قمرنی،

کوچه شهید دهقانی نیا (خسرو سابق)، پلاک ۱۲

صندوق پستی: ۱۴۶۳ - ۱۳۱۴۵

تلفکس: ۰۲۱ - ۸۸۳۲۵۰۴۵

info@shora-rc.ir

www.shora-rc.ir